

VĚSTNÍK

Nejvyššího kontrolního úřadu

3/2008

OBSAH

Část A: PLÁN KONTROLNÍ ČINNOSTI

5.	Změny plánu kontrolní činnosti NKÚ na rok 2007 (VI)
(07/27)	str. 263
6.	Dodatky k plánu kontrolní činnosti NKÚ na rok 2008 (II)
(08/35, 08/36, 08/37, 08/38)	str. 265
7.	Změny plánu kontrolní činnosti NKÚ na rok 2008 (III)
(08/20, 08/22, 08/25)	str. 267

Část B: KONTROLNÍ ZÁVĚRY Z KONTROLNÍCH AKCÍ

07/22	Výstavba Justičního areálu v Brně	str. 269
07/25	Finanční prostředky určené na zajištění bezpečnosti
železničního provozu a cestujících	str. 279
08/02	Finanční prostředky poskytované v rámci programů podpory
(národní programy a programy Evropské unie)	str. 285
08/34	Prostředky státního rozpočtu určené na podporu rodin	str. 293

Pozn.: Kromě plného názvu „Nejvyšší kontrolní úřad“ je v textech publikovaných ve věstníku používána rovněž zkratka „NKÚ“.

Část A

Plán kontrolní činnosti

5. Změny plánu kontrolní činnosti NKÚ na rok 2007 (VI)

Číslo kontrolní akce: 07/27

Předmět kontroly:

Prostředky státního rozpočtu poskytnuté v souvislosti s pořádáním Mistrovství světa v klasickém lyžování v roce 2009 v České republice

Změna v položce:

Časový plán:

- předložení kontrolního závěru ke schválení: 01/2009
(původní údaj: 08/2008).

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 4/XI//2008 na svém XI. zasedání dne 18. 8. 2008.

6. Dodatky k plánu kontrolní činnosti NKÚ na rok 2008 (II)

Číslo kontrolní akce: 08/35

Předmět kontroly:

Návratné finanční výpomoci poskytnuté Ministerstvem průmyslu a obchodu a Ministerstvem zemědělství

Cíl kontroly:

Provéřít postup Ministerstva průmyslu a obchodu a Ministerstva zemědělství při správě pohledávek z poskytnutých návratných finančních výpomocí a postup finančních orgánů při správě odvodů za porušení rozpočtové kázně ze strany příjemců návratných finančních výpomocí

Kontrolovaná osoba:

Ministerstvo průmyslu a obchodu;
Ministerstvo zemědělství;
vybrané finanční úřady

Časový plán:

- zahájení kontroly: 09/2008
- předložení kontrolního závěru ke schválení: 07/2009

Kontrolní závěr vypracovává: Ing. Antonín Macháček

Kontrolní závěr schvaluje: Kolegium NKÚ

Dodatek schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 7/X/2008 na svém X. zasedání dne 7. července 2008.

Číslo kontrolní akce: 08/36

Předmět kontroly:

Prostředky vybírané na základě zákona Vojenskou zdravotní pojišťovnou České republiky

Cíl kontroly:

Provéřít hospodaření Vojenské zdravotní pojišťovny České republiky s prostředky vybíranými na základě zákona na veřejné zdravotní pojištění

Kontrolovaná osoba:

Vojenská zdravotní pojišťovna České republiky

Časový plán:

- zahájení kontroly: 10/2008
- předložení kontrolního závěru ke schválení: 06/2009

Kontrolní závěr vypracovává: JUDr. Eliška Kadaňová

Kontrolní závěr schvaluje: Kolegium NKÚ

Dodatek schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 8/X/2008 na svém X. zasedání dne 7. července 2008.

Číslo kontrolní akce: 08/37**Předmět kontroly:**

Finanční prostředky vynakládané na poradenské služby ústředními orgány státní správy

Cíl kontroly:

Provéřít postup ústředních orgánů státní správy při přípravě, zadání, řízení a využití výsledků poradenských služeb

Kontrolovaná osoba:

Ministerstvo dopravy;
Ministerstvo financí;
Ministerstvo obrany;
Ministerstvo práce a sociálních věcí;
Ministerstvo vnitra;
Ministerstvo zahraničních věcí

Časový plán:

- zahájení kontroly: 11/2008
- předložení kontrolního závěru ke schválení: 09/2009

Kontrolní závěr vypracovává: Ing. Ludmila Brynychová

Kontrolní závěr schvaluje: Kolegium NKÚ

Dodatek schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 9/X/2008 na svém X. zasedání dne 7. července 2008.

Číslo kontrolní akce: 08/38**Předmět kontroly:**

Peněžní prostředky určené na programy podpor výroby energie z obnovitelných zdrojů energie a úspor energie

Cíl kontroly:

Provéřít použití peněžních prostředků na podporu využití obnovitelných zdrojů energie, včetně vytvoření podmínek pro naplnění indikativního cíle dosažení podílu elektřiny vyrobené z obnovitelných zdrojů na hrubé spotřebě elektřiny v České republice ve výši 8 % k roku 2010

Kontrolovaná osoba:

Ministerstvo průmyslu a obchodu;
Ministerstvo životního prostředí;
Státní fond životního prostředí České republiky;
Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest;
vybraní příjemci

Časový plán:

- zahájení kontroly: 11/2008
- předložení kontrolního závěru ke schválení: 08/2009

Kontrolní závěr vypracovává: Ing. Zdeněk Brandt

Kontrolní závěr schvaluje: Kolegium NKÚ

Dodatek schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 8/XI/2008 na svém XI. zasedání dne 18. srpna 2008.

7. Změny plánu kontrolní činnosti NKÚ na rok 2008 (III)

Číslo kontrolní akce: 08/20

Předmět kontroly:

Prostředky státního rozpočtu poskytované církvím a náboženským společnostem

Změna v položce:

Kontrolovaná osoba:

– upřesňuje se:

Arcibiskupství olomoucké;

Biskupství brněnské;

Biskupství českobudějovické;

Biskupství královéhradecké;

Biskupství litoměřické;

Olomoucko-brněnská eparchie Pravoslavné církve v českých zemích;

Církev československá husitská;

Jednota bratrská;

Starokatolická církev v ČR.

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 4/X/2008 na svém X. zasedání dne 7. července 2008.

Číslo kontrolní akce: 08/22

Předmět kontroly:

Finanční prostředky určené na čištění odpadních vod

Změna v položce:

Kontrolovaná osoba:

– upřesňuje se:

město Humpolec;

město Kravaře, okres Opava;

město Nová Včelnice;

město Svratka;

město Švihov, okres Klatovy;

městys Hustopeče nad Bečvou;

obec Bludov, okres Šumperk;

„Mikroregion Radbuza“, dobrovolný svazek obcí, Náměstí T.G.M. 1, Dobřany, okres Plzeň-jih;

Severočeská vodárenská společnost a.s., Teplice, Přítkovská 1689;

Vodovody a kanalizace Pardubice, a.s., Pardubice, Zelené předměstí, Teplého 2014;

Vodovody a kanalizace Trutnov, a.s., Trutnov, Revoluční 19;

Vodovody a kanalizace Vyškov, a.s., Brněnská 13, č.p. 410, Vyškov.

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 5/X/2008 na svém X. zasedání dne 7. července 2008.

Číslo kontrolní akce: 08/25**Předmět kontroly:**

Finanční prostředky určené na realizaci opatření LEADER a LEADER+ v rámci Společné zemědělské politiky

Změna v položce:

Kontrolovaná osoba:

– upřesňuje se:

Ministerstvo zemědělství.

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 4/XII/2008 na svém XII. zasedání dne 1. září 2008.

Část B

Kontrolní závěry z kontrolních akcí

07/22

Výstavba Justičního areálu v Brně

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2007 pod číslem 07/22. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Antonín Macháček.

Cílem kontroly bylo prověřit hospodaření s finančními prostředky státu vynakládanými na přípravu a realizaci výstavby Justičního areálu v Brně.

Kontrola byla provedena v době od září 2007 do dubna 2008. Kontrolováno bylo období od roku 2003 do doby ukončení kontroly, v případě věcných souvislostí i období předcházející.

Kontrolované osoby:

- Ministerstvo spravedlnosti (dále jen „MS“);
- Krajský soud v Brně (dále jen „KS“).

Námítky proti kontrolnímu protokolu, které podaly MS a KS, byly vypořádány vedoucími skupin kontrolujících rozhodnutí o námítkách. Odvolání proti rozhodnutí o námítkách, které podal KS, bylo vypořádáno usnesením Kolegia NKÚ dne 9. června 2008.

Kolegium NKÚ na svém X. zasedání, konaném dne 7. července 2008,

schválilo usnesením č. 6/X/2008

kontrolní závěr v tomto znění:

I. Úvod

Kontrola byla podrobena činnost MS jako správce programu ev. č. 236 110 – *Rozvoj a obnova materiálně technické základny regionálních složek justice* (dále též „Program“) a postup KS jako investora při přípravě a realizaci investičního projektu *Výstavba Justičního areálu v Brně*. Projekt byl realizován v rámci Programu, financovaného z kapitoly 336 – *Ministerstvo spravedlnosti*.

Program schválila vláda svým usnesením ze dne 31. března 2003 č. 315, k dokumentaci programu Ministerstva spravedlnosti 236 110 – *Rozvoj a obnova materiálně technické základny regionálních složek justice*. Souhrn potřeb financování Programu byl stanoven ve výši 7 617 mil. Kč při průměrných nákladech max. 4 800 Kč/m³ obestavěného prostoru. Program měl být realizován v letech 2003–2007. MS jako správce Programu jej vypracovalo na základě generální prověrky a technické pasportizace všech budov a nemovitého majetku v resortu. Cílem Programu bylo vyřešit nedostatečnou kapacitu stávajících objektů pro umístění

justičních složek. Součástí Programu byl podprogram *Rozvoj a obnova materiálně technické základny justice v regionu jihomoravském*, v němž byl uveden záměr řešit nedostatek kapacit v Brně rekonstrukcí objektů převzatých od Ministerstva obrany.

Aktualizovanou dokumentaci Programu vzala vláda na vědomí svým usnesením ze dne 7. června 2006 č. 719, k aktualizované dokumentaci programu Ministerstva spravedlnosti 236 110 – *Rozvoj a obnova materiálně technické základny regionálních složek justice*. Celkové výdaje státního rozpočtu (dále jen „SR“) na financování potřeb Programu byly zvýšeny na 9 689 mil. Kč, průměrné náklady obestavěného prostoru novostaveb byly zvýšeny na max. 6 200 Kč/m³ a termín realizace prodloužen do prosince 2009.

Kontroly byly podrobeny finanční prostředky ve výši 1 721 mil. Kč.

Pozn.: Všechny právní předpisy uváděné v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období. Ceny jsou uvedeny včetně DPH, pokud není uvedeno jinak.

II. Skutečnosti zjištěné při kontrole

A. Investiční záměr a registrace projektu

V roce 2004 zpracoval KS investiční záměr (dále jen „IZ“), který řešil nedostatečnou kapacitu pro umístění justičních složek v Brně výstavbou nového justičního areálu pro umístění Městského soudu v Brně, Okresního soudu Brno-venkov a Městského státního zastupitelství v Brně (dále jen „MěSZ“) na pozemcích ve vlastnictví statutárního města Brna, na které bylo zřízeno smluvně a bezplatně věcné břemeno za účelem realizace projektu. Podmínky převodu pozemků do vlastnictví státu nebyly v době ukončení kontroly NKÚ smluvně dojednány. KS předložil MS dne 9. března 2004 žádost o schválení IZ a registraci projektu.

KS nezpracoval IZ v souladu s instrukcí MS č. j. 620/02 – EO – R, neboť jej nevyhotovil na základě vyhodnocení variant řešení z hlediska stavebně-technického a dispozičního návrhu objektů, situování areálu na alternativních pozemcích či rekonstrukce objektu ve vlastnictví státu. **Tato skutečnost neumožnila KS vyhodnotit jednotlivé varianty (včetně situování areálu) a zvolit optimální řešení.**

MS dne 18. října 2004 rozhodlo o výstavbě nového justičního areálu v Brně a na základě schváleného IZ vydalo dne 3. ledna 2005 rozhodnutí o registraci akce, ve kterém stanovilo rozhodující projektované parametry – zastavěnou plochu 8 060 m², obestavěný prostor min. 147 200 m³, cenu za m³ obestavěného prostoru max. 4 570 Kč, termín realizace prosinec 2008. Celkové finanční potřeby stanovilo ve výši 768 mil. Kč. Justiční areál je tvořen dvěma hlavními stavebními objekty (dále jen „SO“), a to SO 101 – zahrnuje budovu Městského soudu v Brně a Okresního soudu Brno-venkov – a SO 102 – budova MěSZ. Objekty byly navrženy jako šestipodlažní se vzájemně propojenými dvěma podzemními podlažními. Dle geologického průzkumu byly objekty situovány na pozemcích vyžadujících finančně náročný způsob zakládání. Dne 10. ledna 2005 souhlasilo Ministerstvo financí (dále jen „MF“) s registrací akce v informačním systému programového financování (dále jen „ISPROFIN“), přičemž se jednalo o akci s individuálně posuzovanými výdaji dle § 6 vyhlášky č. 40/2001 Sb., o účasti státního rozpočtu na financování programů reprodukce majetku.

B. Projektová dokumentace

Na základě výsledků užšího řízení na zpracovatele projektové dokumentace (dále jen „PD“) nadlimitní veřejné zakázky se vítězem stalo sdružení projektantů s druhou nejnižší nabídkovou cenou 30,088 mil. Kč, s nejkratší dobou plnění veřejné zakázky 43 týdnů a s nejnižšími náklady na realizaci stavby ve výši 805 mil. Kč.

Na základě souhlasu MS uzavřel KS dne 21. června 2005 s projektantem smlouvu o dílo (dále jen „SoD“), ve které nebyla uvedena jako podmínka výše nákladů na realizaci stavby 805 mil. Kč. KS nerespektoval ustanovení § 66 odst. 2 zákona č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách, neboť neuzavřel smlouvu v souladu se zadáním a vybranou nabídkou.

Dne 27. března 2006 zpracoval projektant PD pro výběr dodavatele stavby. Příslušný dodatek ke SoD uzavřel KS dne 20. dubna 2006. Tato PD poprvé obsahovala také výkaz výměr, popis standardů a rozpočet. Projektant, který nebyl smluvně omezen technicko-ekonomickými standardy a parametry, navrhl řešení objektů náročně z hlediska architektonického, technického i z hlediska použitých materiálů a zařízení, tedy bez ohledu na hospodárnost stavby. Stavební objekty navrhl s obestavěným prostorem 240 365 m³, náklady na realizaci stavby dle rozpočtu uvedl ve výši 2 179 mil. Kč, tedy o 1 374 mil. Kč vyšší, než uvedl ve své nabídce. Náklady na SO 101 a související objekty (dále jen „SO 101.1“) činily 1 883,547 mil Kč, náklady na SO 102 činily 295,819 mil. Kč.

Přestože MS stanovilo v registračním listu souhrn investičních zdrojů ve výši 729 mil. Kč jako maximální, souhlasilo se zpracovanou PD, dle které byly náklady stavby o 170 % vyšší, přičemž schválené náklady nezměnilo.

C. Zadání stavby dodavateli

KS požádal dne 15. listopadu 2005 MS o navýšení nákladů na realizaci projektu na částku 1 153,97 mil. Kč, tj. o 385,97 mil. Kč vyšší, než bylo stanoveno v registračním listu. Nárůst nákladů zdůvodnil KS např. zastřešením atrií a dvoran objektů soudů a zastupitelství, nárůstem ostatních částí objektů a přeložkami inženýrských sítí. Požadavek nebyl doložen žádným rozpočtem či propočtem. MS dne 21. prosince 2005 požadavek KS akceptovalo, přestože byl v rozporu s parametry uvedenými v registračním listu (§ 7 odst. 2 vyhlášky č. 40/2001 Sb.), přičemž akceptaci nepromítlo do registračního listu.

Dne 28. prosince 2005 uveřejnil KS se souhlasem MS v informačním systému *Centrální adresa* předběžné oznámení na stavební práce pro nadlimitní veřejnou zakázku, užší řízení, kde projektovaný parametr obestavěného prostoru (230 130 m³) byl vyšší než v registračním listu a celkové náklady činily 792,493 mil Kč bez DPH.

Dne 10. února 2006 vydalo MS souhlas se zadáním realizace akce s technicko-ekonomickými, časovými a finančními parametry – s celkovými náklady 759,847 mil. Kč, obestavěným prostorem 147 200 m³, což však bylo v rozporu s údajem v PD pro územní řízení a stavební povolení (cca 240 000 m³), a dále s termínem realizace prosinec 2008. MF svůj souhlas vyjádřilo dne 18. února 2006.

Dne 1. března 2006 KS se souhlasem MS uveřejnil v informačním systému *Centrální adresa* opravné oznámení zadávacího řízení nadlimitní veřejné zakázky na realizaci budovy soudů a souvisejících objektů, přičemž na zadání výstavby SO 102 si zadavatel vyhradil opční právo. Důvodem změny bylo upřesnění nákladů na stavbu a problémy MS se zajištěním financování celé stavby. Předpokládaná cena veřejné zakázky včetně opčního práva, tj. za oba objekty, byla uvedena ve výši 1 127,267 mil. Kč.

KS dne 27. března 2006 předal MS k odsouhlasení dvě kompletní vyhotovení PD pro výběr dodavatele stavby. Tento materiál se na základě kladného posouzení ministerstvem stal součástí zadávací dokumentace pro výběr dodavatele stavby. PD nebyla zpracována v souladu s registračním listem ani s podmínkami zadávacího řízení na dodavatele PD.

Hodnotící komise dne 10. dubna 2006 vybrala losem pět zájemců z 22, kteří splnili požadovanou kvalifikaci, a dne 9. května 2006 vybrala uchazeče s nejnižší nabídkou; cena díla činila 1 418,659 mil. Kč za SO 101.1. Na základě souhlasu MS uzavřel KS dne 16. června 2006 SoD s dodavatelem stavby.

KS jako zadavatel zjevný rozpor mezi parametry, které stanovil v zadávací dokumentaci, a projektovanými parametry neřešil a předloženou PD akceptoval. KS postupoval neehospodárně, neboť svým jednáním připustil výrazné zvýšení nákladů na realizaci stavby.

MS v první polovině roku 2006 na tyto skutečnosti nijak nereagovalo a s pokračováním akce souhlasilo, přestože nárůst finančních potřeb na realizaci Justičního areálu v Brně ohrozil schopnost financovat Program.

MS souhlasilo s uzavřením SoD mezi KS a vítězným uchazečem na realizaci SO 101.1 s cenou díla 1 418,659 mil. Kč, přestože si bylo vědomo, že realizace SO 102 si vyžádá další náklady, které budou v rozporu s podmínkami souhlasu se zadáním realizace akce.

D. Rozhodnutí o účasti SR na financování akce

KS zaslal dne 9. května 2006 MS žádost o navýšení nákladů stavby a změnu parametrů stavby a následně i zdůvodnění své žádosti. MS se zdůvodněním zvýšení investičních nákladů a prodloužením doby realizace akce souhlasilo a dne 8. června 2006, tj. den po schválení aktualizace Programu, vydalo rozhodnutí o účasti SR na financování akce (dále jen „rozhodnutí o účasti SR“), ve kterém stanovilo finanční potřeby ve výši 1 586,741 mil. Kč a termín realizace duben 2009. Finanční potřeby ani termín realizace nebyly stanoveny v souladu se souhlasem se zadáním realizace akce. MF tento dokument schválilo dne 14. června 2006.

Tabulka č. 1 – Porovnání parametrů

Souhlas se zadáním realizace – 10. únor 2006		Rozhodnutí o účasti SR – 8. červen 2006
Parametry SO 101.1 a 102		Parametry SO 101.1
Zastavěná plocha	8 060 m ²	8 060 m ²
Obestavěný prostor	147 200 m ³	239 000 m ³
Cena/m ³	4 499 Kč	6 169 Kč
Plochy kanc., jednac. a zased. síní	11 830 m ²	11 629 m ²
Finanční potřeby	759,837 mil. Kč	1 586,741 mil. Kč

Dne 19. února 2007 požádal KS o změnu rozhodnutí o účasti SR. Důvodem byla realizace objektu SO 102. V době požadavku KS na navýšení celkových nákladů stavby na 1 837,903 mil. Kč již MS nebylo schopno zajistit financování projektu z rozpočtu kapitoly 336 – *Ministerstvo spravedlnosti*, přesto tento požadavek akceptovalo.

Přestože v období roků 2007–2009 nebyla pokryta potřeba Programu v rozpočtu MS ve výši 1 732 mil. Kč, rozhodlo MS o dostavbě areálu (realizace SO 102). Vzhledem k těmto skutečnostem zpracovalo MS dokument *Stanovení výdajů na financování akce organizační složky státu* na akci KS Brno – Justiční areál v Brně (dále jen „Stanovení výdajů“) s termínem realizace akce v červnu 2008, ve kterém pro další postup stanovilo ukazatele bilance finančních potřeb a zdrojů, a dne 7. června 2007 požádalo MF o jeho odsouhlasení.

Tabulka č. 2 – Stanovené výdaje na financování akce *Justiční areál v Brně* (v mil. Kč)

Náklady na přípravu a zabezpečení akce	45,153
Náklady na pořízení stavebních objektů	1 674,520
Jiné náklady na stavební a technologické části staveb	46,769
Náklady budov a staveb	1 721,289
Náklady na stroje, zařízení a inventář	71,461
Souhrn finančních potřeb akce	1 837,903

MF však požadovalo, aby finanční krytí realizace projektu bylo zabezpečeno v rámci směrných limitů výdajů kapitoly 336 – *Ministerstvo spravedlnosti* na léta 2008–2010. Dne 25. září 2007 MS potvrdilo požadovanou garanci pro roky 2008 a 2009 s rezervou výdajů v roce 2010. V roce 2008 má být proplaceno 841 mil. Kč, tzn. cca 429 mil. Kč z kapitoly 336 – *Ministerstvo spravedlnosti* a cca 412 mil. Kč získaných z odprodeje nepotřebného majetku rezortu spravedlnosti. V roce 2009 má být uhrazena zbývající část výdajů ve výši 949 mil. Kč, a to 656 mil. Kč z kapitoly 336 – *Ministerstvo spravedlnosti* a 293 mil. Kč získaných z odprodeje nepotřebného majetku. Na základě této garance MF dne 12. října 2007 souhlasilo s vydáním dokumentu *Stanovení výdajů na financování akce organizační složky státu na akci KS Brno – Justiční areál v Brně*.

E. Stanovení ceny SO 102 a postup KS při využití opčního práva

V zadávacím řízení na dodavatele stavby si KS vyhradil právo na další stavební práce (opční právo) v souladu s § 18 odst. 4 zákona č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách. Tím si vytvořil možnost zadat tyto další stavební práce v jednacím řízení bez uveřejnění těmto dodavatelům. Zadavatel této možnosti využil v roce 2007 za účinnosti zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách.

Dne 7. března 2007 uzavřel KS dodatek č. 1 k SoD s dodavatelem na základě výzvy v jednacím řízení bez uveřejnění (podle § 23 odst. 7 písm. b) zákona č. 137/2006 Sb.). Předmět díla byl rozšířen o výstavbu dvou podzemních podlaží SO 102. Cena díla byla navýšena o 50,446 mil. Kč.

Dne 26. března 2007 KS akceptoval dodavatelem navržený rozpočet nadzemní části SO 102 ve výši 226,865 mil. Kč. Celková cena SO 102 včetně dvou podzemních podlaží tak činí 277,312 mil. Kč. Při oceňování položek SO 102 byly navýšeny jednotkové ceny o desítky procent oproti jednotkovým cenám srovnatelných položek uvedených stejným dodavatelem pro objekt SO 101 a použitelných při realizaci SO 102. Ceny jednotlivých položek SO 102 zahrnují též náklady dodavatele související s odsunutím plateb ze strany KS. Tyto náklady nebyly vyjádřeny jedinou částkou v rozpočtu stavby tak, aby tato částka byla transparentní, ale byly rozpuštěny do jednotlivých jednotkových cen.

Dne 23. října 2007 uzavřel KS na základě výzvy v jednacím řízení bez uveřejnění dodatek č. 2 k SoD s dodavatelem, dle kterého celková cena díla činí 1 673,640 mil. Kč a zahrnuje cenu SO 101 a souvisejících objektů ve výši 1 396,328 mil. Kč a cenu SO 102 ve výši 277,312 mil. Kč. Zároveň došlo ke změně smluvních platebních podmínek tak, že v roce 2007 bude proplaceno celkem 10 mil. Kč, v roce 2008 celkem 809,128 mil. Kč. Doba splatnosti neuhrazené části ceny díla se prodloužila do konce února 2009.

Jednou ze základních podmínek, které byl zadavatel veřejné zakázky povinen splnit, je transparentnost procesu zadání a vyhodnocení zadávacího řízení. Tato transparentnost byla zvláště důležitá v případě uplatnění opčního práva v jednacím řízení bez uveřejnění, neboť byla vyloučena konkurence.

Podmínkou pro uplatnění opčního práva při zvoleném způsobu zadání nové zakázky bylo, že předpokládaná hodnota nových stavebních prací byla zahrnuta do předpokládané hodnoty původní veřejné zakázky (§ 23 odst. 7 písm. b) zákona č. 137/2006 Sb.). KS přes opakovanou výzvy nebyl schopen předložit NKÚ žádný doklad, kterým by prokázal, v jaké výši byla do předpokládané ceny veřejné zakázky zahrnuta předpokládaná cena nových stavebních prací (SO 102). V důsledku toho nebylo možno objektivně posoudit použití § 99 zákona č. 137/2006 Sb., dle kterého ... *není zadavatel oprávněn opčního práva využít, pokud cena, kterou by byl povinen uhradit za plnění předmětu veřejné zakázky při využití opčního práva, je ve zjevném nepoměru k části předpokládané hodnoty plnění odpovídající opčnímu právu, která byla stanovena před zahájením původního zadávacího řízení.*

F. Změny projektovaných parametrů a jejich vliv na cenu díla

V době od vydání registračního listu dne 3. ledna 2005 do doby ukončení kontroly došlo ke značnému zvýšení objemu finančních potřeb. Toto zvýšení však není úměrné nárůstu funkčních ploch. Nárůst základních funkčních ploch (kanceláří, pracoven, zasedacích místností a jednacích síní) činí 12 %, obestavěný prostor stavby vzrostl o cca 81 %, celkové finanční potřeby vzrostly o 139 %. Změny projektovaných parametrů byly MS akceptovány a odsouhlaseny v následných dokumentech ISPROFIN.

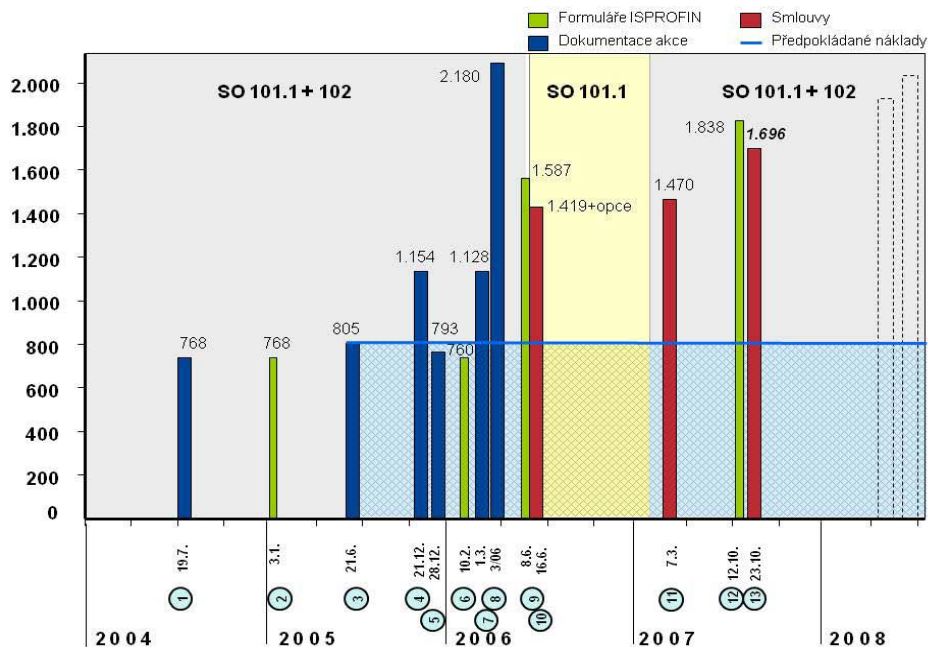
Tabulka č. 3 – Postupné změny parametrů akce *KS Brno – Justiční areál v Brně*

Číslo	Datum schválení MS	Dokument	Cena (mil. Kč)			Obestavěný prostor (m ³)	Zastavěná plocha (m ²)
			SO 101.1	SO 102	Celkem		
①	19. 7. 2004	IZ			768,0	147 200	8 060
②	3. 1. 2005	RL			768,0	147 200	8 060
③	21. 6. 2005	Vítěz na PD			805,0	208 000	
④	21. 12. 2005	Souhlas MS s navýšením			1 154,0	230 130	
⑤	28. 12. 2005	POZŘ			bez DPH 792,5	230 130	
⑥	10. 2. 2006	SZRA			759,8	147 200	8 060
⑦	1. 3. 2006	OZŘ			1 127,3	167 330	
⑧	3/2006	PD – výběr zhotovitele	1 883,5	295,8	2 179,3	240 365	6 736
⑨	8. 6. 2006	RÚSR	1 544,1		1 544,1	239 000	8 060
⑩	16. 6. 2006	SoD – zhotovitel	1 418,6	OPCE	1 418,6 + OPCE		
⑪	7. 3. 2007	D1		50,446	1 469,1		
⑫	12. 10. 2007	SV – změna RÚSR			1 837,9	266 156	9 055
⑬	23. 10. 2007	D2			1 673,6		

IZ – investiční záměr; **RL** – registrační list; **POZŘ** – předběžné oznámení zadávacího řízení; **SZRA** – souhlas se zadáním realizace akce; **RÚSR** – rozhodnutí o účasti státního rozpočtu; **PD** – projektová dokumentace; **OZŘ** – opravné oznámení zadávacího řízení; **SoD** – smlouva o dílo s dodavatelem; **D1** – dodatek č. 1 ke smlouvě o dílo s dodavatelem; **D2** – dodatek č. 2 ke smlouvě o dílo s dodavatelem; **SV** – stanovení výdajů na financování akce organizační složky státu.

Průběh rozpočtovaných nákladů

(v mil. Kč)

V období od vydání registračního listu (leden 2005) do schválení Stanovení výdajů (říjen 2007) navýšilo MS závazný maximální parametr „cena za m³ obestavěného prostoru“ ze 4 570 Kč na 6 468 Kč. KS tento parametr splnil tím, že do obestavěného prostoru (266 156 m³) započítal v rozporu s platnou ČSN 734055 plošné a liniové stavební objekty, které se však uvádějí pouze v plošné výměře. Dle realizační PD činí hodnota parametru 7 161 Kč/m³ při celkových 240 365 m³ obestavěného prostoru. K výraznému překročení závazného parametru došlo u SO 102, kde cena obestavěného prostoru činí 10 216 Kč/m³. Na výpočet tohoto parametru má vliv i dispoziční řešení stavebních objektů, které jsou řešeny se zastřešenými dvoranami.

G. Úsporná opatření

MS nebylo schopno projekt financovat z prostředků své kapitoly, a proto se rozhodlo řešit situaci formou úsporných opatření. Dne 23. února 2007 uzavřelo MS mandátní smlouvu, ve které se mandatář zavázal provést inženýrskou činnost za účelem snížení investičních nákladů, jednalo se o cenové posouzení dodavatelské nabídky a technické a cenové posouzení specifikace standardů a technický a cenový návrh úpravy standardů.

Mandatář:

- konstatoval, že řešení SO 101 je náročné jak z hlediska architektonického a stavebního, tak i z hlediska použitých materiálů, zařízení a interiérů tvořících součást stavby. Navrhl úspornější řešení a snížení celkového standardu stavby s ohledem na minimální zásah do projektu a s ohledem na stav rozpracovanosti stavby. Navržené úpravy a změny by neměly vliv na průběh a dokončení stavby. Mandatář uvedl celkové úspory na SO 101 ve výši 104,418 mil. Kč bez DPH;
- specifikoval další položky, u kterých by mohlo po změně PD dojít k úsporám vyšším než 20 mil. Kč;

- u některých položek úspory nevyčíslil, doporučil však úspornější řešení. Např. u strukturované kabeláže a společné televizní antény upozornil na cenově značně náročnou technologii s tím, že obdobných uživatelských vlastností lze dosáhnout i s levnějším výrobcem či dodavatelem na trhu.

Tato zjištění dokladují skutečnost, že jak KS, tak MS postupovaly neehospodárně, když schválily bez výhrad PD pro výběr dodavatele stavby.

Dne 5. března 2007 zpracoval mandátář závěrečnou zprávu, ve které konstatoval, že za účasti zástupců MS, MěSZ, zpracovatele PD, dodavatele stavby a mandátáře bylo podrobně projednáno posouzení souhrnných rozpočtů SO 101.1 a SO 102 a po vyjasnění stanovisek jednotlivých stran bylo odsouhlaseno jejich snížení celkem o 64,071 mil. Kč. KS však další navrhovaná úsporná opatření neakceptoval a neprosadil.

H. Financování

MS nebylo schopno stavbu dofinancovat v rámci rozpočtové kapitoly, a proto po dohodě s MF rozhodlo zajistit finanční prostředky odprodejem nepotřebného majetku resortu spravedlnosti. Dne 1. srpna 2007 MF souhlasilo s tím, že získané finanční prostředky budou příjmem státního rozpočtu a rozpočet MS v roce 2008 posílí o částku odpovídající výši prostředků získaných z odprodeje nepotřebného majetku. Čerpání bude vázáno na uskutečnění odprodeje a získání finančních prostředků. MF podmínilo svůj souhlas tím, že MS nebude zahajovat nové stavby (rekonstrukce apod.) v období 2007–2010, pokud by financování mělo zároveň probíhat v uvedeném období. V roce 2008 má být získána z odprodeje částka 412 mil. Kč a v roce 2009 částka 293 mil. Kč. O konečném způsobu realizace SO 102 mělo být rozhodnuto až na základě výsledků odprodeje nepotřebného majetku. **V době ukončení kontroly NKÚ nebyl žádný odprodej uskutečněn, a přesto výstavba dále probíhá.**

Za období roků 2006 a 2007 proplatil KS dodavatelům celkem 47,74 mil. Kč. Celkové závazky KS vůči dodavatelům díla a technickému dozoru investora činí v roce 2008 na základě platných smluv 811,503 mil. Kč, v roce 2009 pak 857,178 mil. Kč. Jde o předpokládané výdaje, neboť stavba není dosud dokončena. Od ledna do března 2008 činil finanční závazek KS vůči uvedeným dodavatelům 620,6 mil. Kč. Vzhledem k tomu, že z rozpočtu MS bylo možno uhradit pouze 544,6 mil. Kč a k žádnému odprodeji nepotřebného majetku nedošlo, souhlasilo MF dne 29. února 2008 s navýšením rozpočtu MS o 80 mil. Kč.

III. Shrnutí a vyhodnocení

V roce 2004 rozhodlo MS o výstavbě nového justičního areálu, ve kterém bude umístěn Městský soud v Brně, Okresní soud Brno-venkov a MěSZ. Investorem akce byl KS.

Chyby a nedostatky KS při řízení projektu, nekoncepční a nedůsledná kontrolní činnost MS způsobily celkovou neehospodárnost investiční akce. Nedostatečná činnost KS a MS ve fázi zpracování projektové dokumentace byla obtížně odstranitelná v průběhu vlastní realizace akce.

- Investiční záměr nebyl zpracován na základě vyhodnocení variant řešení s cílem zvolit optimální řešení. Důsledkem bylo např. situování areálu na pozemcích vyžadujících finančně náročný způsob zakládání stavby.
- KS neuzavřel s vybraným uchazečem smlouvu o dílo na projektovou dokumentaci v souladu se zadáním a vybranou nabídkou, čímž porušil zákon č. 40/2004 Sb. Ve smlouvě o dílo nezavázal projektanta k dodržení projektantem nabídnutých parametrů. Projektová dokumentace tak byla zpracována bez zřetele na ehospodárnost stavby. Projektant navrhl náročné řešení objektů jak z hlediska architektonického a stavebního, tak i z hlediska použitých

materiálů, zařízení a interiérů. Předpokládané náklady realizace stavby činily dle rozpočtu k projektové dokumentaci 2 179 mil. Kč, přitom v zadávacím řízení uvedl projektant náklady na realizaci stavby ve výši 805 mil. Kč.

- MS souhlasilo se zadáním stavebních prací dodavateli dle této projektové dokumentace, přestože byl projekt zaregistrován v informačním systému programového financování Ministerstva financí s celkovými náklady 768 mil. Kč a financování projektu o nákladech ve výši cca 2 179 mil. Kč nebylo zajištěno.
- MS požadovalo, aby KS přijal úsporná opatření; učinilo tak ale až v době, kdy již nebylo schopno zabezpečit financování projektu. Neschopnost platit smluvní závazky byla ze strany MS způsobena především značným navýšením výdajů na realizaci Justičního areálu v Brně.
- KS neakceptoval všechna navržená úsporná opatření. Při zadání stavebních prací na SO 102 KS naopak akceptoval několikanásobně vyšší jednotkové ceny za shodné práce a dodávky, které byly stejným dodavatelem použity u objektu soudů (SO 101.1). V jednotkových cenách tohoto objektu jsou zahrnuty též náklady dodavatele související s odsunutím plateb z důvodu platební neschopnosti MS. Cena za m³ obestavěného prostoru činila 10 216 Kč, a překročila tak závazný maximální parametr 6 468 Kč. MS nebylo schopno proplácet závazky KS z rozpočtu kapitoly 336 – *Ministerstvo spravedlnosti*, a proto rozhodlo o odprodeji nepotřebného majetku resortu spravedlnosti za účelem získání chybějících finančních prostředků.

Cíl stanovený v investičním záměru, realizovat justiční areál v Brně za předpokládané náklady ve výši 768 mil. Kč, nebyl splněn. Přestože v průběhu realizace akce činil nárůst základních funkčních ploch (kanceláří, pracoven, zasedacích místností a jednacích síní) 12 %, schválené náklady akce byly do doby ukončení kontroly NKÚ zvýšeny o cca 139 % a činily 1 837 mil. Kč. Důsledkem nedostatečného řízení projektu ze strany KS a nedostatečné a nekonceptní činnosti MS jako správce Programu je platební neschopnost MS a s ní související prodlužování termínů realizovaného díla.

07/25

Finanční prostředky určené na zajištění bezpečnosti železničního provozu a cestujících

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2007 pod číslem 07/25. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Petr Skála.

Cílem kontroly bylo prověřit hospodaření s finančními prostředky poskytnutými na vybrané akce zaměřené na zajištění bezpečnosti železničního provozu a cestujících.

Kontrola byla provedena v době od října 2007 do dubna 2008. Kontrolováno bylo období od roku 2005 do doby ukončení kontroly, v případě věcných souvislostí i období předcházející.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo dopravy (dále jen „MD“);

Státní fond dopravní infrastruktury (dále jen „SFDI“);

Správa železniční dopravní cesty, státní organizace, (dále jen „SŽDC“) a v rámci ní byly kontrolovány ředitelství a stavební správy Olomouc, Plzeň a Praha;

České dráhy, akciová společnost, (dále jen „ČD“).

Námítky proti kontrolnímu protokolu, které podaly MD, SFDI, ČD a SŽDC – ředitelství stavebních správ v Olomouci a Praze –, byly vypořádány vedoucími skupin kontrolujících rozhodnutími o námítkách. Odvolání proti rozhodnutí o námítkách nebyla podána.

Kolegium NKÚ na svém XI. zasedání, konaném dne 18. srpna 2008,

schválilo usnesením č. 5/XI/2008

kontrolní závěr v tomto znění:

I. Úvod

Akce týkající se bezpečnosti železničního provozu a cestujících byly realizovány v rámci programu ev. č. 327 350 – *Zajištění bezpečnosti železničního provozu a cestujících* (dále také „Program“) a samostatně v rámci rozpočtu SFDI. Program byl zahájen v roce 1993. V roce 2001 byla zpracována jeho dokumentace. Vzhledem k tomu, že zdrojem financování již nebyl státní rozpočet, Ministerstvo financí se předloženou dokumentací nezabývalo a dokumentace nebyla schválena. MD do Programu zařazovalo další akce, i když nebyly vyvolány nutností řešit bezpečnost železničního provozu a cestujících. Termín ukončení Programu nebyl stanoven.

Od roku 2000 byly akce týkající se bezpečnosti železničního provozu a cestujících (dále jen „BŽPC“) financovány z rozpočtu SFDI, tj. mimo režim financování programů reprodukce majetku ze státního rozpočtu podle ustanovení § 12 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla). MD až do roku 2006 zařazovalo do Programu další akce na zajištění BŽPC. Od roku 2006 vedl SFDI evidenci akcí na zajištění BŽPC ve své interní databázi ISPROFOND.

**Tabulka – Zdroje financování akcí BŽPC zařazených
v kontrolovaném období do Programu**

(v mil. Kč)

Zdroj financování	Skutečné čerpání za období 2005–2007	Předpoklad 2008	Celkem do roku 2008
Prostředky ze SFDI	1 295	197	1 492
Prostředky z fondů EU	143	-	143
Ostatní zdroje	161	-	161
Souhrn investičních zdrojů	1 599	197	1 796

Zdroj údajů: SŽDC a ČD.

Mimo finančních prostředků na akce zařazené do Programu bylo v kontrolovaném období poskytnuto z rozpočtu SFDI 1,47 mld. Kč na 99 akcí zajišťujících BŽPC.

Příjemcem finančních prostředků od SFDI a investorem byly ČD a SŽDC. SŽDC zabezpečuje prostřednictvím stavebních správ a organizačních jednotek ČD přípravu a stavební realizace akcí. Rozhodujícím zdrojem financování akcí byly prostředky SFDI, který je také (podle zákona č. 104/2000 Sb., o Státním fondu dopravní infrastruktury a o změně zákona č. 171/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky ve věcech převodů majetku státu na jiné osoby a o Fondu národního majetku České republiky, ve znění pozdějších předpisů) odpovědný za jejich efektivní využití podle schváleného rozpočtu. Na poskytování prostředků uzavíral SFDI se SŽDC a ČD, a. s., smlouvy, kterými byl mj. stanoven účel použití prostředků a podmínky pro jejich čerpání.

Kontrola byla zaměřena na systém řízení a přípravu akcí zaměřených na zajištění BŽPC a na plnění předpokládaných cílů a záměrů, především pak ekonomických a časových parametrů. Kontrole bylo podrobena 296 akcí s náklady nebo předpokládanou finanční potřebou v celkové výši 5 077 mil. Kč, jejichž realizace probíhala nebo byla ukončena v období let 2005 až 2007 (základní soubor). Celý průběh realizace byl podrobněji prověřován u 36 akcí, vybraných ze základního souboru, s předpokládanou finanční potřebou v celkové výši 860 mil. Kč (výběrový soubor).

Pozn.: Právní předpisy uváděné v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

II. Skutečnosti zjištěné kontrolou

A. Systém financování akcí, které zajišťují BŽPC

V kontrolovaném období financování akcí BŽPC probíhalo mimo rámec zákona č. 218/2000 Sb., protože zdrojem financování nebyl státní rozpočet a SFDI nemá stanovenou povinnost řídit se příslušnými pravidly pro financování programů ve smyslu zákona č. 218/2000 Sb. V důsledku toho celé financování akcí BŽPC probíhalo bez náležitostí, které mají obecně zajistit účelnost a hospodárnost vynaložených prostředků státního rozpočtu. Například chyběl proces schválení dokumentace programu Ministerstvem financí. MD nemuselo plnit povinnosti stanovené především vyhláškou č. 40/2001 Sb., o účasti státního rozpočtu na financování programů reprodukce majetku, zejména v tom ohledu, že jako správce Programu nemuselo rozhodovat o registraci akce a o účasti státního rozpočtu na financování akcí BŽPC. MD jak v procesu výběru akcí, tak i při schvalování akcí z předchozích investičních záměrů postupovalo ve smyslu uvedené vyhlášky pouze u akcí, které přesahovaly předem určený finanční limit. Tento postup MD stanovilo v interních předpisech, které nahrazují výše uvedenou vyhlášku. U ostatních akcí

byl v podstatě ponechán prostor investorům, aby postupovali dle vlastního uvážení. MD tudíž nezabezpečilo minimalizaci systémových rizik pro řádné zabezpečení a následné vyhodnocení účelnosti a hospodárnosti použitých finančních prostředků vyčleněných na akce BŽPC.

B. Výběr a schvalování akcí BŽPC k realizaci

Ve svých začátcích vycházel Program z informací o nehodovosti v železničním provozu. V letech 2004 až 2007 MD ani SŽDC nevypracovaly takovou analýzu rizik BŽPC, která by mohla řádně zdůvodnit opatření k odstranění hlavních negativních vlivů na BŽPC a která by mohla zajistit potřebné zdroje financování na jejich realizaci.

Například:

- Na opatření k odstranění 790 nebezpečných míst na železničních přejezdech je odhadována finanční potřeba v objemu 5,8 mld. Kč. Chybí však jak vyhodnocení naléhavosti realizace opatření, tak i finanční zabezpečení realizace.

Schvalování akcí BŽPC k realizaci se provádí na základě posouzení investičního záměru, který má věcně a funkčně vymezovat a zdůvodňovat stavbu a určovat časový průběh přípravy a realizace výstavby. Tento postup stanovily MD a SFDI interními předpisy.

Z 296 staveb a projektů, u kterých v kontrolovaném období probíhala realizace akcí BŽPC, bylo ke kontrole předloženo 259 investičních záměrů (u pěti akcí se vzhledem k jejich charakteru investiční záměry nezpracovávaly a u 32 akcí nebyly zpracované investiční záměry schváleny). Z nich 191 investičních záměrů schvalovala pouze SŽDC.

MD a investoři u devíti realizovaných akcí BŽPC nedostatečně zdůvodnili jejich souvislost s BŽPC. U šesti z nich chyběl souhlas MD. Stalo se tak v důsledku toho, že celkový finanční objem nepřesáhl stanovený finanční limit. Tato skutečnost potvrzuje sníženou možnost vyhodnocení účelnosti takto vynaložených finančních prostředků a je důsledkem celého systému financování akcí BŽPC.

Například:

- U akce v objemu 17 mil. Kč, která s železničním provozem ani s cestujícími nesouvisela, byl původním investorem kraj. Jejím předmětem byla úprava podjezdu tak, aby jím mohla projíždět vozidla záchranného systému a kamionová přeprava.
- Při další akci v objemu 127 mil. Kč byla rekonstruována památkově chráněná budova. Projekt rekonstrukce byl spojen s výstavbou bufetu, restaurace, výstavbou nové výpravní budovy a rekonstrukcí skladiště na provozní budovu, která bude využívána jako hygienické zázemí pracovníků stanice a má sloužit i jako železniční učiliště a kanceláře mistrů.

C. Realizace schválených akcí BŽPC

1. Plnění časových a ekonomických parametrů realizace akcí BŽPC

Předpokládané celkové náklady 101 jmenovitých akcí BŽPC připravovaných k realizaci nebo stavebně realizovaných v letech 2005 až 2007 se za toto období zvýšily z 5 092 mil. Kč na 6 049 mil. Kč, tj. o 19%, z toho u 26 akcí v průměru o 79%. Předpokládané termíny realizace zůstaly zachovány u 68 akcí, tj. 67%. U 18% byly termíny pro dokončení realizace posunuty v průměru o 1,2 roku. Tento stav je důsledkem zejména:

1. neúplně zvládnuté přípravy některých akcí BŽPC, na kterých se bez vzájemné provázanosti podílely pro SŽDC i organizační složky ČD, a z ní plynoucích dodatečných požadavků na rozšiřování staveb o další stavební objekty a změny rozsahu prací;

Například:

- Dálkové ovládání zabezpečovacího zařízení jednoho úseku tratě mělo být realizováno s investičními náklady 65 mil. Kč. Po schválení projektu stavby byly vznášeny nové požadavky na úpravy a doplnění projektu. Do stavby byla dodatečně na požadavek ČD zařazena samostatná výměňková stanice pro napájení objektu. Zvýšení nákladů z tohoto důvodu činí cca 2 mil. Kč. Dále byl doplněn integrovaný řídicí systém v ceně 5 mil. Kč namísto dříve odsouhlaseného pracoviště na bázi samostatných dohledových systémů;
- 2. nezabezpečení dostatečné vazby mezi potřebami finančních prostředků na realizaci schválených akcí BŽPC a možnostmi jejich zdrojového krytí z rozpočtu SFDI.** Z těchto důvodů byla realizace odsouhlasených akcí i schvalování projektů staveb odkládána, mnohdy s dopadem na růst nákladů vlivem inflace;
- 3. chybných podkladů správců infrastruktury pro projektovou dokumentaci a chyb v dokumentaci, kterou SŽDC přebírala;**
- 4. přerušování územního nebo stavebního řízení** vlivem chybějících náležitostí v žádostech o vydání územního rozhodnutí nebo stavebního povolení. Tyto žádosti podává SŽDC nebo jí pověřené organizační složky ČD.

2. Hospodárnost a správnost prováděných prací

SŽDC a ČD byly zavázány smlouvami o poskytnutí finančních prostředků uzavřenými s SFDI na léta 2005 až 2008 **k dodržení účelu užití poskytovaných finančních prostředků, k hospodárnému a efektivnímu nakládání s nimi a k zákazu převádět nabytý majetek do vlastnictví třetích osob.** Nedodržení smluvních závazků je ve smyslu zákona č. 218/2000 Sb. § 3 písm. e) charakterizováno jako neoprávněné použití státních prostředků.

V rozporu se smluvními podmínkami použila SŽDC prostředky SFDI na:

- realizaci stavebních objektů rekonstrukce podjezdu železniční trati v částce 7 005 tis. Kč, které byly převedeny do majetku třetích osob;
- zpracování samostatné dokumentace k posuzování záměrů (EIA) modernizace železniční stanice v částce 147 tis. Kč. Dokumentace již byla dříve ve stejném rozsahu zpracována a uhrazena v rámci zpracování přípravné dokumentace;
- vícepráce v částce 150 tis. Kč při rekonstrukci kolejí bez prokázání skutečného množství provedených prací a správnosti kalkulace ceny.

V rozporu se smluvními podmínkami použily ČD prostředky SFDI na:

- vybavení provozu rychlého občerstvení v částce 277 tis. Kč;
- posouzení a návrh umístění historické výhybky v částce 149 tis. Kč.

3. Veřejné zakázky

Zadávání veřejných zakázek se v kontrolovaném období řídilo zákonem č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek, č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách, a zákonem č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách. Při kontrole byly u SŽDC v některých případech zjištěny nedostatky:

- V jednom případě nebyla zadávací dokumentace na přípravnou dokumentaci správná. Podle ní měla přípravná dokumentace obsahovat sedm stavebních objektů a jeden provozní soubor. Rozsah stavby však byl po vyhlášení zakázky redukován pouze na jeden stavební objekt a ostatní byly vypuštěny.
- V jednom případě byl nesprávně vyřazen uchazeč z důvodu nesplnění kvalifikace, ačkoli ji splňoval.

- Z dokumentace tří veřejných zakázek nebyl zřejmý způsob hodnocení nabídek.
- U jedné veřejné zakázky byly požadavky na splnění kvalifikace nadbytečné a nesouvisely s úspěšným dokončením akce.
- U jedné zakázky nešlo kritérium *Předložení technického řešení prokazatelně zlepšujícího technicko-kvalitativní parametry díla* hodnotit.
- U osmi veřejných zakázek (v šesti případech šlo o zakázky zadané podle zákona č. 40/2004 Sb., v ostatních podle zákona č. 199/1994 Sb.) byla ekonomická výhodnost nabídek hodnocena i podle dílčích kritérií, která nevyjadřovala ekonomickou výhodnost nabídek, ale způsobilost uchazečů splnit veřejnou zakázku (jednalo se zejména o odbornou způsobilost, technické vybavení uchazeče, objem vlastních prací, kvalitu řídicího managementu apod.).
- U tří veřejných zakázek bylo nesprávně provedeno bodové ohodnocení jednotlivých kritérií (pořadí na prvních místech nebylo ovlivněno). U jedné z nich např. pouze jeden uchazeč nabídl zkrácení výluk. Byl však hodnocen stejně jako ostatní dva uchazeči plným počtem 10 bodů, ačkoli ti nenabídlí žádné snížení požadavků na omezení provozu.

III. Shrnutí a vyhodnocení

Finanční prostředky určené na zajištění bezpečnosti železničního provozu a cestujících by měly na základě poznatků z nehodovosti v železničním provozu směřovat na akce zaměřené na snižování rizika havárií a úrazů v železničním provozu. Kontrole bylo podrobena 296 akcí, které zajišťují bezpečnost železničního provozu a cestujících s náklady nebo předpokládanou finanční potřebou v celkové výši 5 077 mil. Kč, jejichž realizace probíhala nebo byla ukončena v období let 2005 až 2007. Celý průběh realizace byl podrobněji prověřován u 36 akcí, vybraných ze základního souboru, s předpokládanou finanční potřebou v celkové výši 860 mil. Kč.

Program *Zajištění bezpečnosti železničního provozu a cestujících* byl zahájen v roce 1993 a termín jeho ukončení nebyl stanoven. Od roku 2006 do něj nebyly zařazovány další akce. Program nebyl od roku 2000 financován státním rozpočtem, ale prostřednictvím SFDI. SFDI nemá stanovenou povinnost řídit se při schvalování akcí pravidly pro financování programů ve smyslu rozpočtových pravidel.

Financování Programu v důsledku toho probíhalo mimo rámec zákona č. 218/2000 Sb. a jeho prováděcích předpisů. Tím se systémově oslabovaly požadavky na zajištění účelnosti a hospodárnosti, resp. efektivnosti, vynakládaných finančních prostředků tak, jak to vyžadoval systém financování programů.

Tento stav přináší rizika především pro řádné zabezpečení jednotlivých akcí zajišťujících bezpečnost železničního provozu a cestujících a pro jejich objektivní závěrečné vyhodnocení z hlediska účelnosti použitých finančních prostředků.

Absence aktuální analýzy rizik v bezpečnosti železničního provozu a cestujících neumožňuje systémově co nejefektivnější alokaci finančních prostředků na akce, které by odstranily nejpodstatnější rizika v oblasti bezpečnosti železničního provozu a cestujících. Do Programu tak mohly být zařazeny i akce méně důležité nebo nedostatečně zdůvodněné z hlediska deklarovaného účelu.

Při realizaci jednotlivých akcí zajišťujících bezpečnost železniční dopravy a cestujících byly zjištěny nedostatky spočívající především v nedodržování časových a ekonomických parametrů. Příčinou tohoto stavu je zejména neúplně zvládnutá příprava některých akcí, chyby v projektech a komplikovanost územního a stavebního řízení.

08/02

Finanční prostředky poskytované v rámci programů podpory (národní programy a programy Evropské unie)

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2008 pod číslem 08/02. Kontrolní akci řídila a kontrolní závěr vypracovala členka NKÚ Mgr. Zdeňka Profeldová.

Cílem kontroly bylo prověřit systém administrace programů podpory (národních programů a programů Evropské unie) a prověřit redukci výdajů národních programů ve prospěch výdajů programů Evropské unie.

Kontrola byla provedena v době od ledna do června 2008. Kontrolovaným obdobím byly roky 2005 až 2007, v případě věcných souvislostí i období předcházející a období do ukončení kontroly.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo pro místní rozvoj (dále také „MMR“);

Ministerstvo zemědělství (dále také „MZe“);

Ministerstvo životního prostředí (dále také „MŽP“).

Námítky proti kontrolním protokolům nepodala žádná kontrolovaná osoba.

Kolegium NKÚ na svém XI. zasedání, konaném dne 18. srpna 2008,

schválilo usnesením č. 6/XI/2008

kontrolní závěr v tomto znění:

I. Úvod

Kontrola NKÚ se zaměřila na prověření systému administrace jednotlivých programů podpor u všech tří ministerstev, na vymezení případných rizikových programů z hlediska možných duplicit a na evidenci poskytnutých dotací v *Centrální evidenci dotací a návratných finančních výpomocí* (dále také „CEDR“). Současně se kontrolní akce zaměřila na nastavení vnitřních kontrolních systémů a na redukci výdajů národních programů ve prospěch programů spolufinancovaných z prostředků EU.

Kontrola NKÚ současně vyčíslila skutečně vynaložené finanční prostředky čerpané v rámci národních programů podpor a programů Evropské unie (dále také „EU“), u kterých kontrolovaná ministerstva plní funkci řídicího orgánu. Nezabývala se vynaloženými finančními prostředky určenými na rozvoj a obnovu materiálně technické základny kontrolovaných ministerstev a jim podřízených organizací ani finančními prostředky vynaloženými v rámci národních programů, kde příjemcem mohly být pouze organizace podřízené kontrolovaným ministerstvům.

Pozn.: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

II. Skutečnosti zjištěné při kontrole

1. Přehled o programech podpor na kontrolovaných ministerstvech

Z údajů poskytnutých kontrolovanými osobami bylo zjištěno, že v kontrolovaném období poskytovaly finanční prostředky prostřednictvím 55 až 62 národních programů podpor, které se dále členily na podprogramy, jejichž počet se v kontrolovaném období pohyboval v rozmezí 120 až 126 podprogramů (bez podprogramů MZe týkajících se vodního hospodářství).

Řídicím orgánem byly kontrolované osoby pro období 2004–2006 i období 2007–2013 u šesti evropských programů.

U jednotlivých kontrolovaných osob byly zjištěny následující skutečnosti:

Ministerstvo pro místní rozvoj

MMR poskytovalo v letech 2005–2007 dotace prostřednictvím osmi národních programů podpor, z nichž se pět členilo dále na podprogramy; z toho program *Podpora regionálního rozvoje* na sedm podprogramů, *Program podpory bydlení* na sedm podprogramů, *Státní program podpory cestovního ruchu* na tři podprogramy, *Program rozvoje území postižených redukcí nebo zánikem vojenských posádek* na tři podprogramy a *Státní pomoc při obnově území postiženého povodní 2002* na tři podprogramy.

MMR bylo pro období 2004–2006 řídicím orgánem pro evropské programy *Společný regionální operační program*, *Jednotný programový dokument pro cíl 2 regionu NUTS 2 hl. m. Praha*, *INTERREG IIIA* a pro *Fond soudržnosti*. Pro období 2007–2013 je řídicím orgánem pro další evropské programy, a to *Integrovaný operační program*, operační program (dále také „OP“) *Technická pomoc* a *OP Přeshraniční spolupráce*.

Ministerstvo zemědělství

MZe poskytovalo v kontrolovaném období finanční prostředky na národní programy podpor, směřované do zemědělství, lesního a vodního hospodářství, na účelové dotace nestátním neziskovým organizacím, a dále účelové podpory na výzkum a vývoj.

V rámci národních podpůrných programů podle zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, jejichž účel a finanční limity schvalovala Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR současně se státním rozpočtem, realizovalo MZe v jednotlivých letech období 2005–2007 čtrnáct, resp. patnáct, dotačních programů (včetně dotace *Podpůrnému a garančnímu rolnickému a lesnickému fondu* v roce 2005), které se dále členily na podprogramy v rozsahu od 85 do 90 podprogramů.

MZe dále poskytovalo finanční prostředky na tři dotační tituly ke zmírnění škod způsobených povodněmi roku 2006. Podle nařízení vlády č. 505/2000 Sb. poskytovalo finanční prostředky do zemědělství a lesního hospodářství v rámci čtyř až šesti podpůrných programů. Podle zákona č. 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o vinohradnictví a vinařství), poskytovalo dotace *Vinařskému fondu*. Dále poskytovalo finanční prostředky na náhrady majetkové újmy podle zákona č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů. Rovněž poskytovalo finanční prostředky na podporu rozvoje venkovských mikroregionů prostřednictvím programu *LEADER ČR*.

Do lesního hospodářství poskytovalo tři druhy příspěvků prostřednictvím krajských úřadů a tzv. úhradu služeb podle ustanovení § 46 zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon).

Do vodního hospodářství poskytovalo MZe v jednotlivých letech kontrolovaného období finanční prostředky na osm až dvanáct národních programů podpor (zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon)).

MZe plnilo funkci řídicího orgánu u čtyř programů spolufinancovaných z rozpočtu EU, a to pro období 2004–2006 u operačního programu *Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství* (dále též „OP RVMZ“ nebo také „OP Zemědělství“) a u programu *Horizontální plán rozvoje venkova ČR* (dále také „HRDP“). Pro období 2007–2013 je řídicím orgánem u operačního programu *Rybářství* (dále také „OP Rybářství“) a u *Programu rozvoje venkova České republiky* (dále také „PRV ČR“). MZe poskytovalo v jednotlivých letech kontrolovaného období dotace *Státnímu zemědělskému intervenčnímu fondu* (dále také „SZIF“) na financování výdajů na *Společnou zemědělskou politiku*.

Ministerstvo životního prostředí

V letech 2005–2007 poskytovalo MŽP finanční prostředky v devíti národních programech podpor, z nichž tři se dále členily na podprogramy, z toho *Program péče o krajinu* se skládal ze dvou podprogramů, *Program revitalizace říčních systémů* ze sedmi podprogramů a program *Podpora prevence v územích ohrožených nepříznivými klimatickými vlivy* ze tří až čtyř podprogramů.

Řídicím orgánem bylo MŽP v operačním programu *Infrastruktura* (dále také „OPI“) pro období 2004–2006 a operačním programem *Životní prostředí* (dále také „OP ŽP“) pro období 2007–2013.

2. Finanční prostředky vyčerpané na programy podpor podle ministerstev

Tab. č. 1 – Ministerstvo pro místní rozvoj – skutečné čerpání finančních prostředků

(v tis. Kč)

MMR	2005	2006	2007	Celkem
Národní programy podpor	3 007 685	4 098 456	2 714 710	9 820 851
Evropské programy	264 788	5 749 593	7 997 626	14 012 007
z toho: - rozpočet EU	0	4 927 815	7 309 384	12 237 199
- státní rozpočet	264 788	821 778	688 242	1 774 808
Celkem	3 272 473	9 848 049	10 712 336	23 832 858

Pozn.: Tabulka neobsahuje finanční prostředky z *Fondu soudržnosti*, i když MMR plnilo funkci řídicího orgánu *Fondu soudržnosti*. Prostředky na spolufinancování a předfinancování výdajů na jednotlivé projekty byly ovšem poskytovány z jiných kapitol státního rozpočtu.

**Tab. č. 2 – Ministerstvo zemědělství – skutečné čerpání
finančních prostředků**

(v tis. Kč)

MZe	2005	2006	2007	Celkem
Národní programy podpor	6 157 489	4 989 332	5 176 861	16 323 682
OP RVMZ	613 338	1 060 557	2 328 529	4 002 424
z toho: - rozpočet EU	346 121	470 906	1 621 331	2 438 358
- státní rozpočet	267 217	589 651	707 198	1 564 066
OP Rybářství	0	0	7 901	7 901
z toho: - rozpočet EU	0	0	0	0
- státní rozpočet	0	0	7 901	7 901
Výdaje na SZP	20 860 056	25 695 925	25 611 439	72 167 420
z toho: - rozpočet EU	6 754 669	7 668 455	6 444 119	20 867 243
- státní rozpočet	14 105 387	18 027 470	19 167 320	51 300 177
Celkem	27 630 883	31 745 814	33 124 730	92 501 427

Pozn.: 1) Výdaje na Společnou zemědělskou politiku (SZP) pro období 2004–2006: přímé platby (jednotná platba na plochu /SAPS/, národní doplňkové platby k SAPS /Top-Up/, oddělená platba za cukr);
Společná organizace trhu /SOT/, Horizontální plán rozvoje venkova ČR pro období 2004–2006.
2) Výdaje na SZP pro období 2007–2013: přímé platby (členění shodné jako v předchozím období);
SOT; Program rozvoje venkova České republiky na období 2007–2013.

**Tab. č. 3 – Ministerstvo životního prostředí – skutečné čerpání
finančních prostředků**

(v tis. Kč)

MŽP	2005	2006	2007	Celkem
Národní programy podpor	1 155 174	1 190 467	1 040 244	3 385 885
OPI a OP ŽP	6 034	1 819 196	1 170 681	2 995 911
z toho: - rozpočet EU	4 526	1 818 112	1 168 133	2 990 771
- státní rozpočet	1 508	1 084	2 548	5 140
Celkem	1 161 208	3 009 663	2 210 925	6 381 796

Pozn.: Z rozpočtu MŽP byly financovány také jiné společné programy EU, u kterých však MŽP neplnilo funkci řídicího orgánu (*Fond soudržnosti, OP Rozvoj lidských zdrojů*). Tyto finanční prostředky tabulka neobsahuje.

Zdroje údajů v tabulkách: závěrečné účty příslušných kapitol státního rozpočtu.

3. Administrace programů podpor

Administrace jednotlivých národních programů podpor probíhala na kontrolovaných ministerstvech prostřednictvím příslušných odborných útvarů nebo zprostředkujících organizací (např. Agentura ochrany přírody a krajiny, Rostlinolékařská správa). Na žádném z kontrolovaných ministerstev není odbor, který by zajišťoval administraci všech národních programů podpor a který by je zároveň souhrnně evidoval.

Účel a cíle jednotlivých programů podpor, předmět podpor, proces jejich administrace, stanovení maximální výše podpory, vymezení typů žadatelů, resp. příjemců, a případně další podrobnosti byly upraveny pravidly stanovenými buď v příslušných právních předpisech nebo v usneseních nebo ve vnitřních předpisech kontrolovaných ministerstev (směrnicích, zásadách, pokynech apod.).

Administrace jednotlivých programů podpor na kontrolovaných ministerstvech probíhala vzhledem k velké věcné rozmanitosti těchto podpor pro každý program, popř. podprogram, opatření, příspěvek nebo dotaci rozdílným způsobem. Kontrolou nebyl zjištěn program podpory, v jehož

rámci by žádosti v určité fázi neposuzoval určený poradní kolektivní orgán (např. pracovní skupina, komise, poradní sbor).

U MMR bylo zjištěno, že u některých programových dokumentů nebyla stanovena kritéria pro hodnocení předložených žádostí (např. u programů podpory bydlení). V případě jednoho podprogramu u MŽP se před podáním žádosti o poskytnutí finančních prostředků uskutečnilo předkolo, ve kterém ministr posuzoval a vybíral z předložených investičních záměrů. U všech tří kontrolovaných ministerstev probíhalo posuzování žádostí o poskytnutí finančních prostředků většinou dvoukolově. V prvním kole byla posuzována formální správnost podaných žádostí a ve druhém kole probíhalo věcné hodnocení žádostí.

U programů spolufinancovaných z rozpočtu EU byly administrací zčásti nebo i zcela pověřeny zprostředkující subjekty jako např. Centrum pro regionální rozvoj, SZIF nebo Státní fond životního prostředí (dále také „SFŽP“).

4. Centrální evidence dotací

Povinnost poskytovatelů zaznamenávat do CEDR údaje o dotacích, návratných finančních výpomocích, dalších obdobných transferech a o jejich příjemcích byla v kontrolovaném období stanovena v ustanovení § 14 odst. 10, resp. 11 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), a s účinností od 1. června 2006 podle § 75b téhož zákona. Obsah a rozsah údajů zaznamenávaných nebo přenášených do CEDR a postupy a lhůty, které při tomto zaznamenávání a přenášeni poskytovatelé plní, stanovilo Ministerstvo financí (dále jen „MF“) vyhláškou č. 296/2005 Sb., o centrální evidenci dotací a návratných finančních výpomocích, jejíž účinnost skončila 31. prosince 2007. S účinností od 1. ledna 2008 vydalo MF podle ustanovení § 75b zákona č. 218/2000 Sb. novou vyhlášku č. 286/2007 Sb., o centrální evidenci dotací.

Ministerstvo pro místní rozvoj

U kontrolního vzorku 20 příjemců dotací bylo zjištěno, že údaje o poskytnutých dotacích jsou MMR evidovány v interním dotačním informačním systému (DIS). V informačním systému CEDR ale byly co do výše a poskytovatele jednoznačně identifikovány poskytnuté dotace pouze u pěti příjemců. U deseti dalších příjemců jsou v systému CEDR údaje, které nelze ztotožnit s vybraným projektem, a u zbývajících pěti příjemců informační systém CEDR neobsahoval žádný záznam.

Ministerstvo zemědělství

MZe eviduje data o národních dotacích ve vlastním informačním systému, z něhož jsou údaje přenášeny do CEDR.

Na kontrolním vzorku 66 příjemců nebyly zjištěny nedostatky v evidenci CEDR, i když kontrola NKÚ zjistila, že v kontrolovaném období MZe nezajistilo přenos údajů do systému CEDR ve lhůtách požadovaných vyhláškou č. 296/2005 Sb.

Ministerstvo životního prostředí

Kontrola prověřila povinnosti MŽP na vybraném kontrolním vzorku 66 příjemců a nezjistila nedostatky v evidenci CEDR.

5. Možná rizika duplicit programů

U jednotlivých programů podpor bylo ověřováno, zda nedochází k jejich překrývání z hlediska účelu použití finančních prostředků a z hlediska určení možných příjemců podpor. U všech tří

kontrolovaných osob bylo zjištěno, že probíhají meziresortní jednání s cílem zamezit překrývání programů podpor.

U MMR bylo zjištěno riziko možného překrývání mezi *Společným regionálním operačním programem* a *Státním programem podpory cestovního ruchu*. U opatření 4.1 – *Rozvoj služeb pro cestovní ruch* a podprogramu č. 3 – *Podpora prezentace ČR jako destinace cestovního ruchu* je určen stejný typ příjemců. Stejně riziko možného překrývání bylo zjištěno rovněž u opatření 4.2 – *Rozvoj infrastruktury pro cestovní ruch* a podprogramu č. 2 *Podpora budování doprovodné infrastruktury cestovního ruchu pro sportovně-rekreační infrastrukturu*, kde jsou také uvedeni totožní možní příjemci podpor.

Případné překrývání *Programu péče o krajinu* (MŽP) a *Programu rozvoje venkova* (MZe) je podle zjištění kontroly řešeno tak, že *Program rozvoje venkova* se zaměřuje na plošněji nastavená opatření, v jejichž rámci se platby zemědělcům, popř. vlastníkům lesa, skládají z ušlého příjmu a zvýšených nákladů spojených s plněním podmínek daného opatření. Naproti tomu z *Programu péče o krajinu* jsou hrazeny náklady na pravidelnou péči o cenné biotopy a ohrožené druhy rostlin a živočichů a náklady na péči, kterou není možné hradit z *Programu rozvoje venkova*.

Překrývání je vyloučeno mezi jednotlivými operačními programy. Např. v oblasti vodovodů a kanalizací je tato problematika řešena tím, že OP *Životní prostředí*, kde je řídicím orgánem MŽP, je zaměřen na obce nad 2000 evidovaných obyvatel a na obce menší než 2000 evidovaných obyvatel jen v případě, že leží na území vyžadujícím zvláštní ochranu. Naproti tomu *Program rozvoje venkova* MZe je určen pouze na obce menší než 2000 evidovaných obyvatel, které leží mimo chráněná území.

Národní dotační tituly zajišťující podporu výstavby a obnovy infrastruktury vodovodů a kanalizací jsou prioritně zaměřeny na pomoc menším obcím, které nemohly uplatnit své požadavky na finanční prostředky z fondů EU. V rámci těchto dotačních titulů je také možno spolufinancovat projekty většího rozsahu podporované z fondů EU.

6. Vnitřní kontrolní systém

Kontrola NKÚ ověřila, že na všech třech ministerstvech probíhala kontrola prověřované problematiky podle zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

Z podkladů předložených kontrolovanými ministerstvy vyplývá následující počet podaných podnětů příslušným správcům daně pro porušení rozpočtové kázně ve smyslu zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

Tab. č. 4 – Počet podaných podnětů

Ministerstvo/rok	2005	2006	2007
MMR	10	21	8
MZe	17	14	9
MŽP	2	0	3

7. Redukce výdajů národních programů ve prospěch programů spolufinancovaných z prostředků EU

Usnesením vlády ze dne 19. ledna 2005 č. 75, o možnosti nahradit výdaje resortů ze státního rozpočtu České republiky určené na financování programů a opatření národního charakteru výdaji určenými na spolufinancování programů Evropské unie, byl resortům uložen úkol analyzovat možnosti přesunů výdajů finančních prostředků z národních programů na programy

spolufinancované EU a výsledky sdělit MF. Vláda se dále uvedenou problematikou zabývala ve svém usnesení ze dne 14. prosince 2005 č. 1618, o *Možnostech veřejných rozpočtů spolufinancovat prostředky z fondů Evropské unie v letech 2007 až 2013*, v němž veškeré národní programy, které lze podpořit z prostředků EU, uložila nahradit společnými programy a takto uspořené finanční prostředky přesměrovat na spolufinancování společných programů s tím, že budou zachovány jen takové národní programy, které přispívají k dosahování priorit ČR a na jejichž podporu nelze využít prostředky EU.

K plnění uvedených usnesení vlády MMR sdělilo MF, že bez hloubkové analýzy nemůže v požadovaném termínu deklarovat přesun finančních prostředků. V té době již zadalo zpracování hloubkové analýzy k identifikaci a zhodnocení rozložení rozvojových programů EU a českých rozvojových programů, s cílem navrhnout koordinovanější a racionálnější systém. Tato analýza byla dokončena v červnu 2005. MZe sdělilo, že rozsah podpor a dotací pro zemědělství byl upraven v návaznosti na Společnou zemědělskou politiku EU. V oblasti lesního hospodářství byla větší část dotací přesunuta na kraje a úroveň dotací do vodního hospodářství umožňovala řešit pouze malou část celkových potřeb včetně závazků vyplývajících z členství v EU. MŽP uvedlo, že nemělo ve státním rozpočtu ani v rozpočtu SFŽP zdroje umožňující přesun výdajů národních programů na spolufinancování OP *Infrastruktura a Fondy soudržnosti*.

Plnění uvedených usnesení vlády nepřineslo požadované výsledky. Nedošlo ani ke snížení počtu národních programů, ani k výraznému snížení finančních prostředků určených pro podpory v rámci národních programů. Oproti roku 2005 došlo v roce 2006 u MMR a MŽP ke zvýšení výdajů na národní programy podpor a v roce 2007 ke snížení jak oproti roku 2005, tak roku 2006. U MZe došlo v roce 2006 ke snížení výdajů na národní programy podpor o více než jednu miliardu Kč oproti roku 2005, ale v roce 2007 došlo k mírnému nárůstu o cca 190 mil. Kč. Výdaje státního rozpočtu na spolufinancování evropských programů se v kontrolovaném období průběžně zvyšují u MZe. U MMR došlo v roce 2007 k poklesu spolufinancování ze státního rozpočtu oproti roku 2006 a u MŽP došlo k poklesu v roce 2006 oproti roku 2005, ale v roce 2007 se více než zdvojnásobilo oproti roku 2006.

III. Shrnutí

V letech 2005–2007 bylo ze státního rozpočtu vynaloženo kontrolovanými ministerstvy 29 530 418 tis. Kč na podpory v rámci národních programů. Na spolufinancování programů EU bylo ze státního rozpočtu vynaloženo 54 652 092 tis. Kč a z prostředků EU bylo vynaloženo 38 533 571 tis. Kč. Celkem tak bylo kontrolovanými osobami vynaloženo 122 716 081 tis. Kč.

Kontrolou administrace jednotlivých programů podpor nebyl zjištěn případ, kdy by byla evidentně chybně nastavena pravidla. Kontrola NKÚ se ale nezaměřila na vlastní aplikaci pravidel.

Usnesení vlády směřující k redukci výdajů národních programů ve prospěch programů spolufinancovaných z prostředků EU nepřinesla požadovaný výsledek.

08/34

Prostředky státního rozpočtu určené na podporu rodin

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2008 pod číslem 08/34. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ MVDr. Rudolf Němeček.

Cílem kontroly bylo prověřit hospodaření s peněžními prostředky státního rozpočtu určenými na realizaci programů Ministerstva práce a sociálních věcí na podporu rodin.

Kontrola byla provedena v době od února do července 2008. Kontrolováno bylo období od ledna 2006 do prosince 2007, v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo práce a sociálních věcí a nestátní neziskové organizace:

Centrum pro rodinu a sociální péči o.s., Kostelní náměstí 1, Ostrava 1;

Fond ohrožených dětí, Na Poříčí 6, Praha 1;

Kolpingova rodina SMEČNO, U Zámku 5, Smečno;

Sdružení SOS dětských vesniček, U Prašného mostu 50, Praha 1;

Síť mateřských center o.s., Široká 15, Praha;

Slezská diakonie, Na Nivách 7, Český Těšín;

Společnost pro děti, rodinu a volný čas, o.s., Zdenka Chalabaly 3006/3, Ostrava Bělský les.

Námítky proti kontrolnímu protokolu nepodala ani jedna kontrolovaná osoba.

Kolegium NKÚ na svém XI. zasedání, konaném dne 18. srpna 2008,

schválilo usnesením č. 7/XI/2008

kontrolní závěr v tomto znění:

I. Úvod

Program podpory rodiny byl zahájen v roce 2005, tvůrcem koncepce tohoto programu je Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále také „MPSV“). Na základě usnesení vlády ze dne 7. dubna 2003 č. 343 byl MPSV zpracován dokument *Národní zpráva o rodině*. Tento dokument si kladl za cíl zmapovat současnou situaci života rodin v České republice a vymezit okruhy témat pro budoucí koncepci státní rodinné politiky. Na základě výsledků projednání *Národní zprávy o rodině* bylo usnesením vlády ze dne 15. září 2004 č. 876 uloženo místopředsedovi vlády a ministru práce a sociálních věcí zpracovat návrh koncepce státní rodinné politiky. Národní koncepce rodinné politiky byla schválena usnesením vlády ze dne 12. října 2005 č. 1305, ve kterém bylo mj. uloženo ministru práce a sociálních věcí předložit vládě do 30. června 2006 akční plán vycházející z této koncepce. *Akční plán na podporu rodin s dětmi pro období let 2006–2009* (dále jen „Akční plán“) byl schválen usnesením vlády ze dne 12. července 2006 č. 854 a je speciálně zaměřen na podporu rodin s dětmi jako cílové skupiny, a to prostřednictvím čtyř oblastí – služeb pro rodiny s dětmi, slučitelnosti profesních a rodinných rolí, rodinné politiky na úrovni krajů a obcí, komplexní finanční podpory rodin s dětmi.

Příjemci podpory jsou nestátní neziskové organizace (dále jen „NNO“). Každoročně jsou formou usnesení vlády vyhlášovány hlavní oblasti státní dotační politiky vůči NNO.

Usnesením vlády ze dne 15. června 2005 č. 745, o hlavních oblastech státní dotační politiky vůči NNO pro rok 2006, byly schváleny následující hlavní oblasti státní dotační politiky:

- rozvoj aktivit pro trávení volného času rodičů na rodičovské dovolené s dětmi, projekty rodinných kompetencí (zvyšování kvalifikace během času stráveného péčí o dítě a prací v rodině, včetně rekvalifikačních kurzů);
- výchova k odpovědnému rodičovství a fungujícímu partnerství, rozvoj aktivit pro společné trávení času rodiny;
- sanace rodiny, návazná péče o děti opouštějící zařízení pro výkon ústavní výchovy, poradenství pro osvojitele a pěstouny;
- poradenské programy pro ženy a dívky.

Usnesením vlády ze dne 7. června 2006 č. 690, o hlavních oblastech státní dotační politiky vůči NNO pro rok 2007, byly schváleny následující hlavní oblasti státní dotační politiky:

- rozvoj aktivit rodičů na rodičovské dovolené s jejich dětmi;
- výchova k odpovědnému partnerství, manželství a rodičovství;
- poradenství pro ženy a dívky v situaci nechtěného těhotenství;
- rodinná forma náhradní péče;
- pomoc dětem opouštějícím ústavní nebo pěstounskou péči.

Usnesením vlády ze dne 11. června 2007 č. 631, o hlavních oblastech státní dotační politiky vůči NNO pro rok 2008, byly schváleny následující hlavní oblasti státní dotační politiky:

- podpora zařízení služeb prevence sociálního vyloučení pro rodiče pečující o děti,
- podpora náhradní rodinné péče,
- podpora doprovázení dětí a mladých lidí v náhradní rodinné péči a ústavní péči.

V oblasti podpory zařízení služeb prevence sociálního vyloučení pro rodiče pečující o děti má MPSV podporovat:

- služby rodičům (prarodičům) pečujícím o děti, zejména předškolního věku, za účelem prevence proti sociálnímu vyloučení způsobenému déletrvající sociální izolací, podporu aktivního trávení volného času rodičů s dětmi a poskytování doprovodných služeb k prevenci sociálního vyloučení rodičů pečujících o děti;
- oblast zkvalitňování partnerských a manželských vztahů a posilování rodičovských kompetencí;
- osvětovou činnost a přípravu dětí, mládeže a mladých k fungujícímu a odpovědnému partnerství a manželským vztahům, posilování rodičovských kompetencí a angažovaného otcovství.

V oblasti podpory náhradní rodinné péče má MPSV podporovat rozvoj následujících činností NNO:

- vyhledávání osob vhodných stát se osvojiteli nebo pěstouny a poskytování poradenství těmto osobám;
- poskytování poradenské pomoci osvojitelům, pěstounům a dětem svěřeným do náhradní rodinné péče;

- realizaci výchovných, vzdělávacích, terapeutických a dalších odborných činností v souvislosti s výkonem náhradní rodinné péče, včetně zajišťování supervize;
- podpory zařízení pro výkon pěstounské péče.

V oblasti podpory doprovázení dětí a mladých lidí v náhradní rodinné péči a ústavní péči má MPSV podporovat:

- proces osamostatňování dětí a mladých lidí umístěných v náhradní rodinné péči a ústavní péči, se zaměřením na rozvoj jejich schopností a dovedností, získání praktických zkušeností potřebných pro zvládnutí požadavků samostatného života, zejména při řešení situací spojených se vzděláváním, zaměstnáním, bydlením, hospodařením s penězi apod.

Ve vazbě na výše uvedená usnesení vlády pro příslušný rok vydávalo MPSV příkazem ministra každoročně *Metodiku a dokumentaci Ministerstva práce a sociálních věcí ČR pro poskytování dotací ze státního rozpočtu nestátním neziskovým subjektům v oblasti podpory fungující rodiny*.

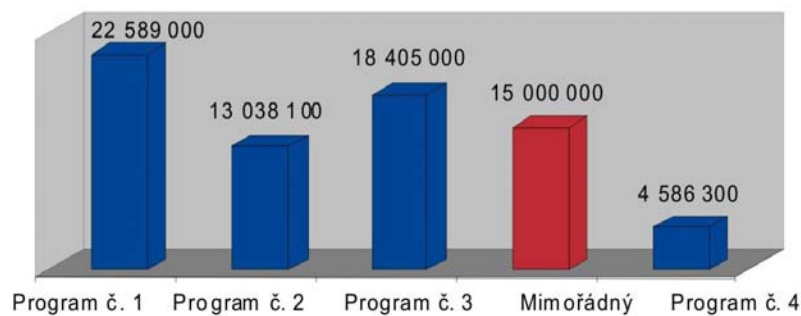
Metodikou z roku 2006 byly specifikovány čtyři programy:

- 1 – Program podpory zařízení služeb prevence sociálního vyloučení pro rodiče pečující o dítě do 6 let věku;
- 2 – Program podpory poradenství a výchovy k harmonickému partnerství a manželství a od povědnému rodičovství;
- 3 – Program sanace rodin s dětmi ohrožených dysfunkcí;
- 4 – Program podpory a pomoci dětem opouštějícím ústavní nebo pěstounskou péči.

V roce 2006 bylo podpořeno celkem 197 projektů.

Graf č. 1 – Výše poskytnutých finančních prostředků podle programů v roce 2006

(v Kč)

Ve čtvrtém sloupci je uvedena výše finančních prostředků poskytnutých *Fondy ohrožených dětí* (dále jen „FOD“), které byly zařazeny v průběhu roku 2006 do programu č. 3 – *Podpora vyhledávání a pomoci ohroženým dětem a rodinám*.

Metodikou z roku 2007 byly specifikovány čtyři dotační oblasti:

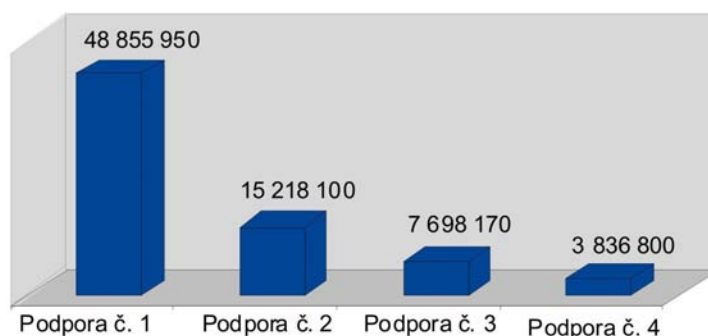
- 1 – podpora zařízení služeb prevence sociálního vyloučení pro rodiče pečující o děti;
- 2 – podpora zkvalitňování partnerských a manželských vztahů a posilování rodičovských kompetencí;
- 3 – podpora poskytování péče v zařízeních pro výkon pěstounské péče;
- 4 – podpora doprovázení dětí a mladých lidí v náhradní rodinné péči a výchovné péči.

V roce 2007 bylo podpořeno celkem 181 projektů.

Graf č. 2 – Výše poskytnutých finančních prostředků podle oblastí podpory v roce 2007

(v Kč)

Metodikou z roku 2008 byly specifikovány čtyři oblasti podpory:

- 1 – podpora zařízení služeb prevence sociálního vyloučení pro rodiče pečující o děti;
- 2 – podpora zkvalitňování partnerských a manželských vztahů a posilování rodičovských kompetencí;
- 3 – podpora náhradní rodinné péče;
- 4 – podpora doprovázení dětí a mladých lidí v náhradní rodinné péči a výchovné péči.

Pozn.: Všechny právní předpisy uváděné v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

II. Skutečnosti zjištěné u MPSV

1. Plnění úkolů – cílů Akčního plánu

Kontroly bylo podrobeno celkem jedenáct cílů, které měly být splněny v průběhu let 2006 a 2007. Za splnění těchto cílů MPSV považovalo vypracování celkem jedenadvaceti tzv. výstupů, které jsou v Akčním plánu přesně stanoveny, v převážné většině i s termínem konečného plnění. Bylo zjištěno, že pouze šest výstupů bylo řádně a v termínu splněno. Čtyři výstupy byly splněny formálně s tím, že za výstupy jsou považovány materiály, které byly zpracovány již před přijetím Akčního plánu. V šesti případech nebyl splněn termín s tím, že materiály jsou rozpracovány a budou projednávány v průběhu roku 2008. Pět výstupů nebylo splněno vůbec. Přitom MPSV v úvodu Akčního plánu konstatuje, že *splnění těchto cílů je nezbytným předpokladem účinné podpory rodin s dětmi.*

2. Řízení o přidělení dotace

Pro dotační řízení roku 2006 MPSV stanovilo termín podání žádostí nejpozději do 30. září 2005 včetně a pro rok 2007 nejpozději do 13. října 2006 včetně. Všeobecné podmínky pro poskytnutí dotace ze státního rozpočtu byly upraveny v metodikách z let 2006 a 2007. Konečný výběr projektů byl a je prováděn dotační komisí MPSV. Pokud příjemci dotací nesouhlasí s přidělenou výší dotace nebo v průběhu realizace projektu zjistí okolnosti mající vliv na skutečnosti uvedené v rozhodnutí o přidělení neinvestiční dotace, mohou podat námitky, které přezkoumává komise MPSV pro vypořádání námitek.

Komise MPSV pro vypořádání námitek jednala o dotacích roku 2007 i dne 22. ledna 2008. Na tomto jednání byl pro rok 2007 zpětně navýšen procentuální podíl dotace z rozpočtové kapitoly 313 – *Ministerstvo práce a sociálních věcí* z celkových neinvestičních nákladů u devíti projektů. Dodatečně tak MPSV v roce 2008 zlegalizovalo použití dotace poskytnuté v roce 2007 v plné výši, ačkoli původní rozpočet projektu nebyl dodržen, resp. ve skutečnosti bylo použito méně finančních prostředků z vlastních zdrojů. Uvedený postup MPSV umožnil u těchto projektů nevrátit do státního rozpočtu finanční prostředky týkající se roku 2007.

3. Rozhodnutí o poskytnutí neinvestiční dotace ze státního rozpočtu ČR

3.1 Evidence a archivace rozhodnutí

MPSV nepředložilo ke kontrole NKÚ za roky 2006 a 2007 ani jeden originální dokument rozhodnutí, přičemž za rok 2006 nedoložilo, s jedinou výjimkou, ani kopie rozhodnutí s následujícím vyjádřením: *Rozhodnutí z roku 2006 nejsou k dispozici, neboť se v tomto roce nepořizovaly kopie a v současnosti již nelze z technických důvodů rozhodnutí zpětně vytisknout. Za rok 2007 byly předloženy pouze kopie požadovaných rozhodnutí.*

Vzhledem ke skutečnosti, že MPSV nemá ani úplný přehled o doručení vydaných rozhodnutí příjemcům dotace, není schopno za rok 2006 doložit u 105 příjemců dotace, zda rozhodnutí byla skutečně vydána. Protože poskytovatel nemá k dispozici rozhodnutí o poskytnutí dotace za určité období, v němž by byly popsány povinnosti příjemce, je fakticky znemožněna finanční kontrola ve smyslu ustanovení § 39 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

3.2 Zpracování rozhodnutí

MPSV nevěnovalo zpracování vydávaných rozhodnutí dostatečnou pozornost, například v rozhodnutích vydaných v roce 2007 je uvedeno:

Příjemci dotace musí zajistit, aby nejpozději do 14 dnů ode dne doručení měli všichni zaměstnanci, kteří mají hmotnou zodpovědnost podle § 176 a § 177 zákona č. 65/1965 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů, uzavřené dohody o hmotné zodpovědnosti a ve stejném termínu nahlásit písemně jejich jména MPSV.

Ministerstvu práce a sociálních věcí budou písemně nahlášena jména zaměstnanců, kteří mají hmotnou zodpovědnost podle § 176 a § 177 zákona č. 65/1965 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů, po uplynutí 14-ti dnů ode dne doručení rozhodnutí.

Zákon č. 65/1965 Sb., zákoník práce, byl s účinností od 1. ledna 2007 nahrazen novým zákonem č. 262/2006 Sb., zákoník práce. Příslušná ustanovení § 176 a § 177 zrušeného zákona byla nahrazena § 252 a § 253 zákona č. 262/2006 Sb. Podmínky rozhodnutí vydaných MPSV v roce 2007 se tedy odvolávají na ustanovení již neplatného zákona.

4. Poskytování dotací

4.1 Celková výše poskytnutých dotací v roce 2006

Přehled výsledků dotačního řízení v oblasti podpory rodiny pro rok 2006 byl zveřejněn na webových stránkách MPSV dne 15. února 2006. Podle tohoto přehledu mělo být v roce 2006 poskytnuto v oblasti podpory rodiny 50 989 200 Kč. Zároveň tento přehled slouží i jako podklad pro dokument *Předběžné výsledky dotačního řízení v oblasti podpory rodiny pro rok 2006*, čemuž odpovídá i datum zveřejnění. Podle aktuální informace zpracované MPSV pro kontrolu NKÚ bylo v roce 2006 poskytnuto na veškeré projekty celkem 73 618 400 Kč. Údaj o poskytnutých dotacích se tak liší o více než 44 % od údaje veřejně dostupného (dosud se nacházejícího na internetových

stránkách MPSV). Závěrečný účet za rok 2006 kapitoly státního rozpočtu 313 – *Ministerstvo práce a sociálních věcí* pak uvádí v části *Neinvestiční dotace do sociální oblasti – Dotace nestátním subjektům poskytujícím služby v oblasti rodiny*, že byla čerpána celková částka 72 662 000 Kč.

4.2 Mimořádná neinvestiční dotace ve výši 15 000 000 Kč

V roce 2006 byla z *Programu podpory rodiny* uvolněna částka v celkové výši 15 000 000 Kč pro FOD. Poskytnutí této dotace a uvolňování finančních prostředků probíhalo v roce 2006 následujícím způsobem:

- dne 23. května požádal FOD MPSV formou dopisu o poskytnutí částky 20 000 000 Kč mimořádné dotace;
- dne 20. června byla se souhlasem ministra práce a sociálních věcí udělena výjimka z průběhu projednávání žádosti o přidělení neinvestiční dotace MPSV v rámci dotačního řízení na podporu rodiny pro rok 2006. Na základě výjimky nemusela být žádost projednávána komisí pro vypořádání námitek MPSV ve smyslu metodiky pro rok 2006. Po přidělení a vyplacení dotace měl FOD předložit potřebné podklady dokumentující způsob využití přiznaných finančních prostředků, včetně předložení žádosti o poskytnutí dotace ze státního rozpočtu ve standardní formě. Uložena byla také podmínka, že příslušný odbor MPSV podrobí důsledné kontrole využití přiznané mimořádné dotace;
- dne 20. července byl vydán platební poukaz č. 006958 na částku 5 000 000 Kč, z bankovního účtu byly tyto finanční prostředky převedeny 28. července;
- dne 18. září MPSV odeslalo pod č. j. 2006/53 165 – 621 na schůzi vlády žádost Rozpočtovému výboru PSP ČR o povolení přesunu prostředků mezi závaznými ukazateli státního rozpočtu na rok 2006 v rámci rozpočtové kapitoly 313 – *Ministerstvo práce a sociálních věcí*, v níž uplatnilo i požadavek na schválení mimořádné podpory ve výši 10 000 000 Kč pro FOD;
- dne 31. října byla v obdobném rozsahu a za stejných podmínek jako předcházející výjimka ministrem povolena výjimka na dotaci v celkové výši 10 000 000 Kč;
- dne 1. listopadu MPSV obdrželo od FOD žádost o poskytnutí dotace ze státního rozpočtu na projekt s názvem *Mimořádná dotace na provoz zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc FOD Klokánek* na částku ve výši 17 000 000 Kč a s datem schválení a doporučení statutárním orgánem FOD ze dne 7. června;
- dne 2. listopadu bylo vydáno *Rozhodnutí č. 1 na projekt evidenční číslo 1 0119/019 s názvem Klokánek*. MPSV nemá originální dokument k dispozici a není schopno doložit, zda rozhodnutí bylo na FOD doručeno;
- dne 7. listopadu byl vydán platební poukaz č. 011054 na částku 10 000 000 Kč, z bankovního účtu MPSV bylo 10 000 000 Kč převedeno 10. listopadu.

Vyúčtování dotace nebylo FOD provedeno a MPSV je ani neurgovalo, ani nebyla z jeho strany provedena kontrola nakládání s poskytnutými dotačními prostředky.

4.3 Celková výše poskytnutých dotací v roce 2007

Přehled výsledků dotačního řízení v oblasti podpory rodiny pro rok 2007 byl zveřejněn na webových stránkách MPSV bez uvedení data. Dle tohoto přehledu mělo být poskytnuto 71 312 900 Kč. Podle aktuální informace MPSV zpracované pro kontrolu NKÚ bylo v roce 2007 poskytnuto 75 609 020 Kč. Databáze zpracovaná MPSV jako konečná za rok 2007 se liší od údaje zveřejněného na webových stránkách o 6%. Závěrečný účet za rok 2007 kapitoly státního rozpočtu 313 – *Ministerstvo práce a sociálních věcí* pak uvádí v části *Neinvestiční dotace do sociální oblasti – Dotace nestátním subjektům poskytujícím služby v oblasti rodiny*, že byla čerpána celková částka 75 624 000 Kč.

Výše uvedené nesrovnalosti MPSV odůvodňuje tím, že *přehled o skutečně čerpaných finančních prostředcích, který je uveden v tabulkách týkajících se dotačních řízení 2005, 2006 a 2007, není z technických důvodů kompletní, a výsledná částka skutečného čerpání je tudíž vyšší, než je v tabulkách uvedeno. Tato skutečnost je způsobena tím, že dané údaje nelze v kompletní podobě v interním systému MPSV, který eviduje čerpání dotací, zpětně dohledat.*

5. Vyúčtování poskytnuté dotace

Přidělené dotace ze státního rozpočtu za roky 2006 a 2007 měly být řádně vyúčtovány k 31. prosinci příslušného roku. Předepsané formuláře s dalším vyhodnocením měly být předloženy nejpozději do 31. ledna roku následujícího. Součástí tohoto formuláře byla mj. i tabulka vyúčtování poskytnuté dotace. Sledováním a kontrolou vyúčtování všech dotovaných projektů bylo tedy možné zjistit skutečnou výši čerpaných finančních prostředků ze státního rozpočtu určených na *Program podpory rodiny*.

Podle metodik pro roky 2006 a 2007 a podmínek zakotvených ve vydaných rozhodnutích měly jednotlivé organizace za povinnost předložit do 31. srpna následujícího roku i výroční zprávy týkající se celé činnosti organizace. Po 31. srpnu následujícího roku pak měly předložit audit účetní závěrky ty organizace, které byly dotovány ze státního rozpočtu částkou vyšší než 1 000 000 Kč. Nesplnění tohoto požadavku mělo být postihováno odvodem za porušení rozpočtové kázně.

Za rok 2006 MPSV obdrželo výroční zprávy pouze od 96 příjemců dotace, kterým bylo poskytnuto celkem 47 641 400 Kč. Od zbývajících 33 příjemců, kterým bylo poskytnuto celkem 25 977 000 Kč dotačních prostředků, výroční zprávy za rok 2006 MPSV neobdrželo, avšak neuplatnilo žádné sankce za nesplnění této podmínky.

Povinnost předložit audit v případě dotace vyšší než 1 000 000 Kč mělo celkem šest NNO. Z nich jedna (Sdružení SOS dětských vesniček) nesplnila tuto povinnost, ačkoli čerpala dotaci ve výši 2 039 200 Kč. Ani v tomto případě MPSV neuložilo sankci.

6. Kontrola ze strany MPSV

MPSV při provádění kontroly nakládání s neinvestičními prostředky poskytnutými na projekty orientované na podporu rodin neplnilo v dostatečné míře zejména ustanovení § 8 odst. 2 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), kde je mj. uvedeno: *Poskytovatelé vykonávají veřejnosprávní kontrolu u žadatelů o veřejnou finanční podporu nebo u příjemců této podpory,...*, neboť v roce 2006 neprovedlo ani jednu kontrolu týkající se nakládání s dotačními prostředky na podporu rodiny, ačkoli ze státního rozpočtu bylo poskytnuto 73 618 400 Kč. Kontrola nebyla provedena ani u FOD, přestože mu byla poskytnuta mimořádná dotace v celkové výši 15 000 000 Kč a přestože příslušný odbor MPSV, který požádal ministra o udělení výjimek, v podaných žádostech uvádí, že *způsob využití přiznané mimořádné dotace podrobí příslušný odbor MPSV důsledné kontrole a že způsob využití přiznané mimořádné dotace podrobí příslušný odbor MPSV řádné finanční kontrole*.

V roce 2007 MPSV prověřilo osm organizací s celkovou výší dotace 3 903 000 Kč, ačkoli v tomto roce uvolnilo na projekty podpory rodinné politiky celkem 75 609 020 Kč.

Kromě výše uvedeného MPSV neprovedlo žádnou kontrolu plnění podmínek čerpání finančních prostředků ani nevyhodnotilo plnění podmínek daných v rozhodnutí nebo metodice pro rok 2006. Nemělo tak vlastní podklady ani pro jednání komise MPSV pro vypořádání námitek v roce 2006 ani pro jednání dotační komise pro rok 2007, resp. pro další poskytování finančních prostředků na dotované projekty. Rozhodování těchto komisí bylo tedy provedeno pouze z podkladů dodaných k žádostem.

III. Skutečnosti zjištěné u NNO

Kontrola NKÚ bylo podrobeno sedm příjemců dotací, kteří ze státního rozpočtu obdrželi prostřednictvím MPSV v kontrolovaném období let 2006 a 2007 celkem 41 085 870 Kč na 36 projektů na podporu rodin.

Počet projektů a čerpaných dotací na podporu rodin u kontrolovaných osob v letech 2006 a 2007

Kontrolovaná osoba	Rok 2006		Rok 2007	
	Počet projektů	Celkem Kč	Počet projektů	Celkem Kč
Centrum pro rodinu a sociální péči o.s.	1	1 486 800	2	1 952 500
Fond ohrožených dětí	16	18 161 800	0	0
Kolpingova rodina SMEČNO	3	990 600	2	2 301 700
Sdružení SOS dětských vesniček	2	2 815 800	1	5 518 200
Síť mateřských center o.s.	1	823 900	1	2 131 600
Slezská diakonie	3	1 491 700	2	1 798 270
Společnost pro děti, rodinu a volný čas, o.s.	1	695 100	1	917 900
Celkem	27	26 465 700	9	14 620 170

Příjemce dotací FOD nevypořádal mimořádnou dotaci ve výši 15 000 000 Kč poskytnutou v roce 2006 v rámci finančního vypořádání dotačních prostředků se státním rozpočtem. Porušil tak ustanovení § 14 odst. 8 a § 75 zákona č. 218/2000 Sb. a nepostupoval v souladu s ustanoveními § 6 odst. 1 písmeno a) a b) a odst. 2 vyhlášky č. 551/2004 Sb., kterou se stanoví zásady a termíny finančního vypořádání vztahů se státním rozpočtem, státními finančními aktivy nebo Národním fondem.

Dvě NNO – Síť mateřských center o.s. a Sdružení SOS dětských vesniček – nepostupovaly v souladu s ustanovením § 18 odst. 1 písm. c) zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, a ustanovením § 30 odst. 1 písm. t) vyhlášky č. 504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, pokud účtují v soustavě podvojného účetnictví, neboť v přílohách k účetním závěrkám neuvedly informace o dotačních prostředcích poskytnutých ze státního rozpočtu.

IV. Shrnutí

MPSV je správcem *Programu podpory rodiny* a prostřednictvím této kapitoly státního rozpočtu bylo na uvedený program v roce 2006 poskytnuto celkem 73 618 tis. Kč a v roce 2007 celkem 75 609 tis. Kč.

Porovnáním vyhlášených hlavních oblastí státní politiky vůči NNO pro roky 2006 až 2008 bylo zjištěno, že postupně docházelo k modifikaci hlavních oblastí podpory rodiny, k postupnému rozšiřování činností orientujících se na rodinné formy náhradní péče a pomoci dětem opouštějícím ústavní nebo pěstounskou péči. MPSV nepředložilo vládě zdůvodnění pro změny zaměření podpory na fungující rodiny ani nezpracovalo souhrnný materiál, ve kterém by celkově zhodnotilo využití použitých finančních prostředků v souvislosti s úrovní poskytovaných služeb.

Vzhledem k nedostatečnému plnění cílů Akčního plánu nelze označit současný stav podpory rodin s dětmi jako účinný.

MPSV:

- není schopno za rok 2006 doložit u 105 příjemců dotace, zda rozhodnutí obsahující podmínky čerpání dotací byla skutečně vydána, čímž je znemožněna finanční kontrola;
- nedokáže přesně určit skutečnou výši čerpaných dotačních prostředků na *Program podpory rodiny* za roky 2006 a 2007, přestože má nástroj, jak tuto částku zjistit. Navíc současný stav evidence skutečně čerpaných finančních prostředků tohoto dotačního titulu nedovoluje provést kontrolu, která by ověřila, zda jsou správně uvedeny údaje v závěrečných účtech kapitoly státního rozpočtu 313 – *Ministerstvo práce a sociálních věcí* za roky 2006 a 2007;
- neuplatnilo sankce vůči NNO, které nesplnily povinnosti jim uložené, tj. nepředložily výroční zprávy nebo účetní audit.

MPSV postupovalo při uvolňování patnáctimilionové dotace pro FOD nestandardním způsobem. Žádost byla podle přijímacího razítka MPSV doručena až dne 1. listopadu 2006, ačkoli podle data uvedeného v žádosti byla statutárním orgánem schválena dne 7. června 2006. Ještě před obdržením žádosti udělilo MPSV dvě výjimky a poskytlo částku 5 000 000 Kč. Den po dodání žádosti vydalo MPSV rozhodnutí na celkovou částku 15 000 000 Kč, avšak s jiným názvem projektu, než který byl uveden v žádosti. MPSV nemá k dispozici originál uvedeného rozhodnutí a nemůže doložit, že bylo na FOD skutečně doručeno. FOD vyúčtování dotace vůbec neprovedl, MPSV je nevyžadovalo a do doby ukončení kontroly NKÚ ani neprovedlo kontrolu nakládání s prostředky mimořádné dotace.

Věstník Nejvyššího kontrolního úřadu

Ročník XVI (2008)

Vydavatel:

Nejvyšší kontrolní úřad, Jankovcova 2, 170 04 PRAHA 7

Redakce:

Odbor komunikace NKÚ; tel.: 233 045 156, fax: 233 044 156

E-mail: vestnik@nku.cz

Vychází čtvrtletně

Částka za III. čtvrtletí 2008 vyšla dne 30. září 2008

ISSN 1210-9703